

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LXI Lapkritis - November 4, 1976 Nr. 44

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

JUGOSLAVIJOS BYLA

Galvosūkis sovietams ir Amerikai

Spalio 15 d. Jimmy Carteris prasitarė, kad jis nesistų JAV karių Jugoslavijai nuo sovietų gelbėti. Tas pareiškimas gal praeitų tylom, jei kolumnistas J. Kraft nebūtų tą klausimą pakartotinai iškėlęs paskutinėse prezidentinių kandidatų diskusijose. Carteris teisinasi, kad jam buvęs ambasadorius ir prezidento Roosevelto patikėtinis Harimanas, kuris neseniai buvęs Maskvoje ir Belgrade, teigęs, kad sovietų puolimas nelauktinas. Prezidentas Fordas, o vėliau ir jo Valtybės Sekretorius Kissingeris, tokį Carterio pareiškimą panaudojo kaip jo nenusimanymo užsienio politikoje įrodymą. Girdi, toks pareiškimas tik gali paskatinti sovietus pulti, panašiai kaip šiaurės Korėja buvo padrasinta pulti pietinę, kai amerikiečiai pradėję svarstyti savo kariuomenės atitraukimo iš ten klausimą. Kissingeris net pabrėžė, kad amerikiečiai Jugoslavijos ar Kinijos puolimą laikytų savo interesų pažeidimu, nors ir nesakė, kad amerikiečiai reaguotų ginklu.

Iš tikro, jei Maskva rastų bendrą kalbą su Pekinu ir Belgradu, JAV būklė žymiai pablogėtų. Žinia, Jugoslavija su tik 21 milijonu gyventojų mažiau sveria tarptautiniame balanse, kaip Kinija, blogiau, kad ji yra svarbioje geografinėje pozicijoje. Pavertę ją savo satelitu, sovietai tvirtai pastatytų savo koją Viduržemio jūros pakraštyje. Tiesa, jie ir dabar toje jūroje turi savo eskadrą, kuri skaičiumi lygi amerikiečių 6-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

tajam laivynui, (sovietai turi tik vieną mažą lėktuvnešį, o merikiečiai du didžiulius). Nūdien toji eskadra plaukioja daugiau ar mažiau sovietams priešiškausi nusiėkusių valstybių kaimynystėje. Jugoslavijai perėjus į sovietų pusę, eskadros situacija būtų geresnė.

Tuo tarpu pačioje Jugoslavijoje jos diktatoriaus Tito, kuris eina 84-sius metus ir serga kepinimis, dienos slenka prie galo. Nors šiame krašte gyveną kroatų tautininkai pagrobę TWA lėktuvą vaizdžiai pademonstravo, kad Tito valstybėje toli gražu ne visi yra laimingi, nešališkai stebėtojai teigia, kad Jugoslavijos tautos šiandien sugyvenančios geriau negu kada nors istorijoje. Kaip žinia, Jugoslaviją sudaro kroatai bei slovėnai, kurie yra daugiau vakarietiškos kultūros, ir serbai, makedoniečiai, juodkalniečiai bei Bosnijos-Herzuginos gyventojai yra daugiau rytietiškos kultūros. Nuo 'tautinių tendencijų' Tito 1971 metais 'išvalė' kroatų kompartiją, o 1973 m. serbų kompartiją. Tai, žinoma, nereiškia, kad tų tendencijų neliko. Progai pasitaikius jos vėl iškilis, tačiau kol kas jos yra apslėptos ne tiek centrinio režimo prievarta, kaip supratimu, kad tautinis suskilimas bus paskatu sovietų intervencijai, kurio visi labai nenori. Šiaip ar taip, gyvenimas Jugoslavijoje yra geresnis ir net kiek laisvesnis negu sovietų kontroliuojamose valstybėse. Tarp 1965

ir 1974 metų Jugoslavijos piliečių pajamos pakilo nuo 500 iki 1,500 dolerių t. y. siekia maždaug trečdajį JAV gyventojų pajamų, skirtumas tarp JAV ir Sovietijos bei jo satelitų yra didesnis.

Kaip visose diktatūrose, Tito neturi tinkamo įpėdinio. Dar iš partizaninės veiklos (Nukelta į 2 psl.)

VIRŠUJE: Clevelande š. m. spalio 23 d. posėdžiavę ALT S-gos, Vilties draugijos, Dirvos atstatymo vajeaus ir įkurdinimo komitetų nariai ir ALT S-gos Clevelando skyriaus valdybos nariai. Prie stalo sėdi iš kairės: J. Sirusas, D. Ramonienė, inž. J. Jurkūnas, G. Plečkaitienė, įkurdinimo kom. pirm. dr. D. Degėsys, ALT S-gos pirm. E. Čekienė, Vilties draugijos pirm. K. Pocius, T. Blinstrubas, inž. P. J. Nasvytis, Atstatymo vajeaus kom. pirm. dr. V. Bložė. Stovi iš kairės: K. Karalis, V. Stuogis, inž. V. Vinclovas, J. Stempužis, dr. A. Butkus, red. V. Gedgaudas, ALT S-gos Clevelando sk. pirm. J. Mockus, J. Garlos nuotr.

Dirvos novelės konkurso laureatė

Dirvos novelės konkurso laureatė Birutė Pūkelevičiūtė.

Dirvos 1976 m. novelės konkurso komisija, susidedanti iš Viliaus Bražėno, dr. Henriko Lukoševičiaus ir Leono Virbicko, gyvenančių Floridoje, 1976 m. spalio 24 d. susirinkusi St. Petersburg Beach, Fla., Leono

Virbicko namuose, apsvartė konkursui patiektas šias vienuolika novelių, pasirašytas slapyvardžiais:

1. Vieniša Smilga — Ateina nauja diena, 2. Malio Motiejus — Nusidėjėlio išpažintis sapno vaizdais, 3.

TARĖSI DIRVOS REIKALAIS

Spalio 23 d. į Clevelandą suvažiavę Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos ir Vilties draugijos valdybų nariai, drauge su Dirvos įkurdinimo ir atstatymo vajeaus komitetais, tarėsi Dirvos reikalais.

Pradžioje vyko pasitarimas Dirvos laikinose patalpose. Posėdy dalyvavo ALT S-gos pirm. E. Čekienė ir vicepirm. J. Sirusas iš New Yorko, Vilties draugijos valdybos pirm. K. Pocius, vicepirmininkai inž. J. Jurkūnas ir T. Blinstrubas iš Chicagos ir vicepirmininkai reziduoją Clevelande dr. A. Butkus ir A. Laikūnas ir Dirvos red. V. Gedgaudas. Posėdžiui pirmininkavo K. Pocius. Visais klausimais prieita vieningos nuomonės ir buvo surašytas komunikatas, kuris skelbiamas vėdamuoju šiame Dirvos numeryje.

Vakare susirinkta Lietuvių Namuose platesniam posėdžiui, kuriame dalyvavo ir Dirvos atstatymo vajeaus, vadovaujamo dr. V. Bložės, ir Dirvos įkurdinimo komiteto, vadovaujamo dr. D. Degėsio, nariai, drauge su ALT C-gos Clevelando skyriaus valdybos nariais.

Buvo išklaustas Vilties draugijos valdybos pirmininko K. Pociaus išsamus pranešimas apie Dirvos padėtį ir nutarta pavesti įkurdinimo komitetui, suradus Clevelande tinkamus namus, tuoj pat užpirkti. Vajeaus komiteto pirm. dr. V. Bložė pažadėjo vajeaus suaktyvinti, kad greičiau būtų surinkta užsibrėžtoji pinigų suma namų įsigijimui.

Strazdas — Vaivaris, 4. Brolis — Teismas Birželyje, 5. Šermukšnis — žalmargė grįžta, 6. Palmė — Palankės burtininkas, 7. Protėvis — Bitninkai, 8. Bijūnas — Grįžimas, 9. Epušė — Gegutė, 10. Adomas Adomaitis — Adomo žaizda ir 11. Prūsų kovotojas — Dvidešimtojo amžiaus smūgis.

Konkurso komisija rado, kad geriausia iš prisijusių yra slapyvarde Bijūnas pasirašyta novelė GRĮŽIMAS, kuriai komisijos vienbalsiu nutarimu skiriama "Dirvos" (Nukelta į 2 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Praėjusią savaitę šiame krašte atrodė, kad visas pasaulis sustojo laukdamas JAV rinkimų, kurių rezultatų išėjimui nebuvo jokio moksliško būdo. Net aiškiausiai ir burtininkai nebuvo visai tikri. Vienas tačiau aišku, kad asmenybių pasikeitimas Baltuose Rūmuose neturėtų reikšti dramatiško pasikeitimo užsienio ar vidaus politikoje. Ir priešingai čia susidariusiam išpūdzui, pasaulis iš tikro nebuvo sustojęs. Sovietų Sąjungoje vietose rinkimų matėme kompartijos centrinio komiteto, kuris turi 287 narius, posėdžius, iš kurių atrodo, kad greitų asmeninių pasikeitimų laukti netenka. Politbiuro nariai, kurių amžiaus vidurkis yra 66 metai, nutarė užimtose pozicijose laukti savo natūralios mirties. Le-

onidas Brežnevas gyrėsi, kad šių metų grūdų derlius bus labai geras ir sieks 216 milijonų tonų. Ta proga trys tos srities pareigūnai iš kan didatų buvo pakelti į pilnus CK narius. Krašto Apsaugos biudžetas ateinantiems metams sumažintas iš 17.4 milijonų rublių į 17.2 milijonus. Iš ko išeitų, kad sovietai tiems reikalams išleidžia beveik 5 kartus mažiau kaip amerikiečiai. Iš tikro tie skaičiai klaidina. Visų pirma sovietų karių atlyginimai yra daug mažesni. Jie mažiau moka ir už savo įmonėse pagamintus ginklus, palyginus su Vakarų pasaulio kainomis. Be to, biudžetas Sovietijoje yra slapstas - didelės sumos, kurios faktinai skiriamos krašto apsaugai, figūruoja kitų žinybų išlaidų sąmatose. Skaičiuojama, kad iš tikro sovietai proporcingai žymiai daugiau išleidžia kariniams tikslams negu amerikiečiai.

Tuo pačiu laiku ir Kinijoje toliau vyko valdžios pasikeitimas 'čistkos' forma. Ten buvo suruošti masiniai mitingai, kuriais 'valymui' buvo tik pritaroma. Nauja gaida tose giesmėse buvo ta, kad iš valdžios pašalinti 'radikalai' su Mao našle priešakyje, dabar kaltinami ne tiek savo 'radikalumu', kiek noru po revoliucijos skraiste pridengti savo atžagareiviškumą ...

Jugoslavijos byla...

(Atkelta iš 1 psl.)

klos laikų jo artimiausias bendradarbis yra Edvard Kardelj, bet ir tas jau yra 66 m. amžiaus ir blogos sveikatos. Už tat daugiau stebimas yra Stane Dolanc, 51 m. advokatas iš Slovėnijos, kuris yra visą sąjunginės kompartijos vykdo komiteto sekretorius, ir bendro seimo pirmininkas makedonietis Kiro Gligorov, 59 m. Jie visi greičiausia kartu dar su vienu makedoniečiu Aleksandar Grlickov, 53 m., kuris tvarko ryšius su kitomis komunistų partijomis, Tito mirties atveju sudarys kolektyvinę vadovybę.

Sovietams, žinoma, būtų daug parankiau Jugoslavijoje išgalėti be ginklo panaudojimo. Carterio pareiškimas bei Fordo-Kissingerio nekatgoriški paneigimai, taip pat aišku, jugoslavų pasipriešinimo noro nepadidino. Faktinai jau net Tito, matydamas Vakarų nuosmukį, paskutiniuoju laiku ieškojo vadina-

57-tosios paliaubos Libane atrodo bus pastovesnės, nors atskirų susišaudymų ir net didesnio pobūdžio puolimų prieš palestiniečius pietiniame Libane netrūko. Čia krikščionys, gavę žymios paramos ginklais iš Izraelio, stengėsi pagerinti savo pozicijas. Izraelis jiems davęs 38 amerikoniškus Sherman tipo ir 33 per karą iš arabų atimtus sovietų T-54 tankus. Be to, krikščionys gavę 8 karo laivus, kuriais trukdo ginklų pristatymą kairiesiems ir palestiniečiams iš Libijos. Laike kautynių Izraelio helikopterai stačiai iš Izraelio tiekė dave šaudmenis ...

Britų svaras vis krinta. Ketvirtadienį už svarą galėta gauti tik \$1.56. Akivaizdoje blogos ūkinės būklės, konservatorių politikai pra-

dėjo kalbėti apie 'tautinės vienybės vyriausybę' kaip karo metu. Darbiečiai tam priešinosi, nurodę, kad tik jie vieni gali įkalbėti darbininkų unijas susilaikyti nuo naujo atlyginimo pakėlimo reikalavimų. Britus rami na faktas, kad naftos eksploatacija Šiaurės jūros dugne pralenkė visus lūkesčius. Buvo planuojama, kad tos naftos užteks visam britų pa reikalavimui 1980 metais, dabar tikimasi, kad tai atsitiks anksčiau ir tuo atveju bus išlygintas prekybos balanso deficitas. Iki to laiko išsilauki ty britai tikisi su 3.9 bilijono dolerių paskola iš Tarp tautinio Monetarinio Fondo, kurios didžiausią dalį duos vokiečiai.

Iranas gražino sovietų lakūną, į tą kraštą pabėgusį iš sovietų pašto lėktuvo ir prašiusį teisės išvykti į JAV. Girdi, to reikalavusi Irano sovietų sutartis prieš lėktuvų grobimą. Kaip žinia, geresnio likimo susilaukė sovietų leit. Viktor Belenko, į Japoniją pabėgęs su kariniu lėktuvu Mig-25, kuris, pasirodė, negali susilyginti net su senesniais JAV lėktuvų ti pais.

Geri esą tik sovietų sprausminiai motorai. Ypač primityvus pasirodęs sovietų remontavimo būdas. Sky lės ir suskilimai atrodo esą užtaisyti kokio kaimo šaltkalvio. Michigano kongresmanas Robert Carr, demokratas ir Rūmų Ginkluotų Tar

nybų komiteto narys, pareiškė, kad tas lėktuvas įrodė, jog Pentagono teigimai apie nepaprastą sovietų ginklavinę pažangą esą perdėti. Iš kitos busės aiškinama, kad Belenkos pagrobtas modelis yra labai senas ir kad sovietai turi daug tobulesnę to pačio lėktuvo versiją. Apie patį lakūną eina gandai, kad jis jau nuo seno buvęs CIA agentas, o kiti teigia, kad sovietai jį pasiuntę, norėdami sukompromituoti Pentagono aiškinimus apie sovietų galią.

Pats lėktuvas, kurį japonų ir amerikiečių specialistai buvo visai išardę, dabar gražinamas sovietams, iš kurių ponai reikalauja ne tik išardymo ir pakrovimo į laivą išlaidų padengimo, bet dar ir nuostolių, kuriuos Belenko padaręs nusileisdamas ir kliudydamas keletą aerodromo šviesos stulpų, atlyginimą.

LAUREATĖ...

(Atkelta iš 1 psl.)

vos" 1976 metų novelės konkurso premija.

Susisiekus su Dirvos redakcija, kur saugojami vokiečiai su autorių pavardėmis, rado, kad Bijūno slapyvardė pasirašyta novelė "Grįžimas" yra Birutės Pukelevičiūtės, jai ir skiriama 1976 m. novelės premija 600 dol., kurios mecenatas yra Simas Kašelionis.

Premija bus įteikta Chicagoje.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 3/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

J. A. Ademoniai ir	
V. S. Janulaičiai	500.00
V. Jasiukaitienė,	
Chicago	300.00
ALT S-gos Elizabetho	
Skyrius	200.00
Bicentennial Lietuvių	
Komitetas Detroito	20.00
A. Stapulionis,	
Miami Beach, Flo.	5.00
J. Tamošiūnas, Detroit	25.00
A. Andriušis, Dorchester	7.00
A. V. Danta,	
Pethayres, Pa.	2.00
A. Mackevičius, Euclid	14.00
K. Žilinskienė, Woodbury	2.00
A. Gugens,	
New Britain, Conn.	2.00
R. Vodopalas,	
Highland Hts., Ohio	5.00
J. Grybauskas,	
Hot Springs, Ark.	2.00
J. Jakštas, Lakewood, O.	10.00
V. Černavičius,	
Richmond Hill, N. Y.	7.00
K. Pautienis, Cleveland	10.00
M. Žitkus, Cleveland	12.00
A. Tamulis, Cleveland	7.00
A. Švedas, Cleveland	7.00
L. Juodikis, Chicago	7.00
O. Rinkevičienė, Toronto	5.00
W. Hoffman, Chicago	3.00
O. Dorn, Corning, N. Y.	5.00
V. Atko, Dexter, Mich.	5.00
J. Biliūnas, Mentor	2.00
A. Stephens, Chicago	5.00
P. Karalius,	
S. Newbury, Ohio	2.00
J. Salasevičienė, Cleveland	2.00
A. D. Ratkelis,	
Mission Vieja, Ca.	10.00
J. Telksnys,	
Great Neck, N. Y.	5.00
V. Šilėnas, Erie, Pa.	2.00
S. Čepas, Weston, Ont.	1.00
J. Žilevičius, Chicago	1.00
V. Raulinaitis, Fresno, Ca.	7.00
K. Balsevičius,	
Lockport, Ill.	1.00
J. Stravinskis, Cleveland	4.00
V. Janušauskas,	
Longueuil, Que.	3.00
A. Jančys, Gulpoft, Fla.	2.00
J. Sablinskis,	
Islington, Ont.	2.00
K. Čeputis, Muekegan, Mi.	5.00
G. Lorenz,	
Crown Point, Ind.	5.00
A. Dziakonas, Rochester	2.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

WANTED JOURNEYMEN TOOL & DIEMAKERS and BRIDGEPORT MILLING MACHINE OPERATORS Must have job shop experience and be able to set up work from blue prints and close tolerance, for research & development work. Day work. All fringe benefits. ACE WEB TOOL & MANUFACTURING CO. 4400 Stecker Dearborn, Mich. 48121 313-594-6044 (42-44)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Mielieji Dirvos skaitytojai ir lietuviškos spaudos rėmėjai!

Kai daugelio gražiai vertinama ir mieliai skaitoma Dirva rengėsi minėti savo 60-ties metų sukaktį, 1975 m. liepos 30 d. gaisras netikėtai sunaikino jos patalpas (6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103) ir beveik visą jos inventorių.

Vilties Draugijos ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybų skubaus kreipimosi dėka Dirva tuoju sulaukė nemaža moralinės ir materialinės paramos ir netrukus galėjo toliau eiti, pradžioje iš redaktoriaus privataus buto, o dabar iš laikinai išsinuomotų patalpų (6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103).

Minėtos abi Valdybos greit suorganizavo Dirvos atstatymo vajeus komitetus — centrinį Chicagoje ir specialų Clevelande. Tų komitetų ir paskirų rėmėjų pastangomis DIRVOS ATSTATYMO FONDAN greit pradėjo plaukti aukos. Kaip Dirvos skaitytojai pastebėjo, tos aukos buvo skelbiamos Dirvoje, ir dabar su dideliu dėkingumu galime pranešti, kad iki š. m. spalio 23 d. Dirvos atstatymui gauta viso 47,320.30 dol. aukų. (Aukos, kurias skaitytojai prideda prie Dirvos prenumeratos mokesčio laikraščio leidimui paremti, skelbiamos atskirai, čia neįskaitytos, bet jos būtinos ir pageidaujamos, kadangi nė vienas lietuviškas laikraštis išėivijoje be tokios paramos išsilaikyti negali).

Minėta Dirvos atstatymui jos rėmėjų suaukota suma nepajudinamai laikoma banke. Ji nenaudojama laikraščio leidimui, kadangi jos paskirtis yra Dirvos įkurdinimas savo patalpose ir ne kur kitur, bet Clevelande.

Dirvos inventorių ir patalpos buvo apdraustos. Iš apdraudos bendrovių yra gauta 38,098.49 dol. Iš tos sumos reikėjo išleisti ar netolimoje ateityje teks išleisti viso 21,545.00: linotipui, foto kamerai, popieriaus plaukymo mašinai, iki gaisro neišmokėtai ilgalaikiai namo skolai, įkainavimams, sudegusių namų daliniam nugriovimui ir kitoms išlaidoms. Iš miesto savivaldybės dar negauta sąskaita už galutinį namo nugriovimą ir sklypo išvalymą. Šiuo metu iš apdraudos pinigų kasoje yra 16,553.49 dol. ir jie perkelti į Dirvos Atstatymo Fondą.

Tuo būdu Dirvos Atstatymo Fonde š. m. spalio 23 d. yra sutelkta viso 63,873.79 dol.

Vilties Draugijos valdybos ir Dirvos įkurdinimo komisijos narių daugelio apžiūrėtų ir Dirvai tinkamų namų Clevelande kainos, o taip pat laikraščio bei spaustuvei reikalingų mašinų bei atitinkamų kitų priemonių numatyti įsigijimo kaštai aiškiai parodė, kad pilnam Dirvos atstatymui bei įkurdinimui reikėtų išleisti ne mažiau kaip 95,000.00 dol. Tad Dirvai dar trūksta daugiau kaip 31,000.00 dol. Dirvos leidėjams tai nėra maža suma, bet ji gali būti įmanoma didesniai Dirvos skaitytojų ir jos talkininkų skaičiui.

Todėl Vilties Draugijos ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos pakartotinai kreipiasi į visus Vilties Draugijos ir ALT S-gos narius, į visus Dirvos skaitytojus bei plačiąją lietuvių visuomenę, prašydamos vėl atverti savo širdis ir savo įnašus Dirvos Atstatymo Fondui padidinti, o kas dar nėra nieko aukojęs — dabar paaukoti.

Jeigu šiuo metu jau yra sukaupta apie 67% viso reikalingo kapitalo, tai trūkstant suma, rodos, nebūtų sunku bendromis pastangomis sukelti. Šį vajų turėtume kaip galint greičiau užbaigti ir savas patalpas su tinkamu inventoriu Dirvai įgyti, nes ilgesnis delsimas, kaip visiems žinoma, nesulaikomai kelia kainas visiems pirkiniams.

Mes viešai kreipiamės į Centrinį vajeus komitetą Chicagoje, į specialųjį komitetą Clevelande, į kitus komitetus bei visus geros širdies lietuvius, kuriems brangi lietuviška spauda ir rūpi jos ateitis: padėkite Dirvai kaip

VIENERI METAI BE VINCO MAŠALAIČIO

Prof. JONAS PUZINAS

Jau visiškai baigia retėti senosios kartos lietuvių šviesuomenės gretos. Šįmet, spalio 25 d. sukako vieneri metai, kai Wayne, Pennsylvanijoje, netoli Philadelphia, išsiskyrė iš gyvųjų tarp didis lietuvis patriotas, vienas iš aktyviųjų nepriklausomos Lietuvos valstybės darbininkų - teisininkas Vincas Mašalaitis. Sukakus metinėms, bent trumpai prisiminkime šį kuklų ir gilią tolerancijos žmogų.

Vincas Mašalaitis gimė 1892 m. birželio 24 d. Pilotiškių km., II Gudelių vls., Marijampolės apskrityje. Vidutinio ūkininko šeimoje augo trys broliai: Vincas, Jonas (dabar Lietuvoje) ir Petras (šiuo metu gyvena Anglijoje). Kaimynystėje augo ir būsimas rašytojas Vincas Mykolaitis-Putinas, pusmečiu jaunesnis už V. Mašalaitį. Pradžios mokslą ėjo Gudeliuose, po to mokėsi Marijampolės gimnazijoje, kur mokslavams lietuviškumą skiepėjo ir stiprino lietuvių kalbos mokytojas, tautinio atgimimo veikėjas Petras Kriaučiūnas ir kapelionas poetas Motiejus Gustaitis. Be to, tuo metu Marijampolėje ir šiaip buvo labai gyva lietuvių kultūrinė ir drauginė veikla. V. Mašalaičiui baigus 4 klases, tėvai pareiškė norą, kad jų sūnus vyktų į Seinų kunigų seminariją, nes ir kaimynai Mykolaičiai ruošėsi leisti sūnų Vincą į kunigus. V. Mašalaičiui neparodžius noro vykti seminarijon, sumažėjo ir šiaip jau kukli tėvų parama mokslui eiti. Teko prisidurti pinigų iš šalies. Kurį laiką net buvo nutraukęs mokslą gimnazijoje. Tačiau, būdamas gabus ir ryžtingas, prieš I-ą pasaulinį karą baigė Marijampolės gimnaziją eksternu. Baigęs gimnaziją, įstojo į Maskvos universiteto medicinos fakultetą, bet vėliau pasirinko teisių studijas. I pasaulinio karo metu Maskva buvo tapusi žymiu lietuviškos veiklos centru, nes čia buvo apsigyvenę apie 15,000 lietuvių. Čia veikė ne mažas būrys visokiųjų organizacijų: Maskvos lietuvių savišalpos draugija, Nukenėjusiems dėl karo šelpiti komitetas, Maskvos lietuvių studentų draugija, Maskvos aukštųjų mokyklų lietuviams studentams šelpiti draugija, Studentų ateitininkų draugija 'Rūta', Lietuvių mokytojų sąjunga, Lietuvių farmaci-

ninkų sąjunga, Maskvos lietuvių dramos artistų bendrovė ir kt. V. Mašalaitis daugiausia reiškėsi Maskvos lietuvių studentų d-joje ir Maskvos aukštųjų mokyklų lietuviams studentams šelpiti d-joje. Pastarojoje 1916-17 metais buvo Knygų leidimo komisijos pirmininkas (tos komisijos sekretorium buvo Balys Sruoga, išdininku - Jonas Navakas ir nariu - S. Našinskas). Komisija išleido kalendorių 1917 metams (apie 200 psl.).

Nesvetima buvo ir politinė veikla: V. Mašalaitis buvo vienas iš steigėjų 1917 metų kovo mėn. įkurtos politinės organizacijos - Demokratinės tautos laisvės santaros. Tai buvo lyg vidurio srovė (panašiai kaip Tautos pažangos), siekusi apjungti liberalinių pažiūrų lietuvių ir lyginti aštrėjančius santykius tarp dešiniųjų ir kairiųjų. Be to, Santara puoselėjo tolerancijos principus. Santaros steigėjais buvo šie asmenys, nepriklausomoje Lietuvoje išvarę didžiulį barą valstybės gyvenime: Jurgis Baltrušaitis, Liudas Daukša, Petras Leonas, Vincas Mašalaitis, Petras Šalčius, Stasys Šilingas. Nepriklausomoje Lietuvoje Santarai persiorganizavus į Lietuvos ūkininkų partiją, ir V. Mašalaitis palaikė ryšį su ja, tik, intensyviai dirbdamas Ministrų kabinete, negalėjo skirti pakankamai laiko politinei veiklai.

1919 m. pradžioje V. Mašalaitis grįžo Lietuvon ir jau nuo balandžio 15 d. pradėjo dirbti Ministrų kabinete (nuo 1938 m. Ministrų taryba) kanceliarijoje, eidamas įvairias pareigas: 1919.IV.15 iki 1921.XI.1 buvo sekretorius, 1921.XI.1-1929.IX.15 - kanceliarijos viršininkas, 1929.IX.15-1936.XII.1 - Ministrų kabineto reikalų vedėjas ir nuo 1936.XII.1 iki 1940.VIII.13 - generalinis sekretorius. Tai buvo labai atsakinga tarnyba. Jis dalyvaudavo Ministrų kabineto posėdžiuose, sekė nutarimų vykdymą, palaikė ryšius su kitomis ministerijomis, tvarkė archyvą. Generalinio sekretoriaus žinioje buvo ir slaptasis archyvas. V. Mašalaitis buvo lyg dešinioji ministro pirmininko ranka. Būdamas nepaprastai sąžiningas, pareigingas ir darbštus, turėjo pasitikėjimą visu, daugelį kartų besikeičiančių įvai-

raus būdo ir politinių įsitikinimų ministrų pirmininkų. Be to, V. Mašalaitis ėjo ir kitas atsakingas pareigas: 1920.XI.1-1921.VIII.9 buvo Ministerijų juriskonsultų sekretoriumi, o nuo 1921 m. balandžio 1 d. iki rusų okupacijos 1940 m. birželio vidurio buvo 'Vyriausybės žinių' redaktorius. Vyriausybės žiniose buvo skelbiami įstatymai, patvirtintos su užsienio valstybėmis sutartys, įvairūs vyriausybės aktai, privalomieji potvarkiai, leistų veikti draugijų registras, akcinių ir kitokių bendrovių balansai ir kt. Iš viso susidarė 21 tomas. V. Mašalaitis skyrė labai daug laiko Vyriausybės žinių redagavimui. Laisvalaikiu dar studijavo teisę universitete. Vokiečių okupacijos metu V. Mašalaitis nuo 1941.IX.1 iki 1943.II.16 buvo Pirmojo Generalinio Tarėjo įstaigos vyriausias patarėjas. Be to, nuo 1942 m. vasario 2 d. buvo Vyriausiosios Savitarpinės pagalbos Komiteto narys. Pertvarkant Pirmojo Generalinio Tarėjo įstaigos etatus, V. Mašalaitis 1943.II.16 perkeltas Teisingumo Generalinio Tarėjo žinybon. Taigi, V. Mašalaitis nuo 1919 iki 1944 m. buvo gyvas liudininkas visu svarbiųjų valstybinio gyvenimo įvykių. 1943 m. gale suorganizavus Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui (Vlikui), V. Mašalaitis įsijungė ir į jo darbą, palaikė ryšį su pogrindžiu ir rašinėjo į pogrindinę spaudą.

Artėjant sovietinės okupacijos grėsmei, V. Mašalaitis 1944 m. vasarą pasitraukė į Vokietiją. Čia 1947-1949 m. buvo Vliko narys, Kultūros tarnybos bendradarbis ir ėjo kitas jam pavestas pareigas. 1949 m. rudenį atvyko į JAV dirbo pas turtuolius ir mokė jų vaikus prancūzų kalbos. Laisvalaikiu sekė spaudą ir laiškais reaguodavo į straipsnius, kur būdavo kreivai nusakomi Lietuvos reikalai. Vlikui įsikūrus JAV, mes matome V. Mašalaitį vėl įsijungusį į Lietuvos laisvinimo darbą. 1955.XI.24-27 d.d. jis kaip Lietuvos Ūkininkų partijos atstovas (drauge su V. Sidzikausku ir D. Krivicku), jau dalyvavo pirmojoje Vliko sesijoje. Bendradarbiavo Lietuvos Laisvės Komiteto žurnale 'Lietuva'. Čia 1953 metais (Nr. 4, psl. 166-169) slapyvardžiu V. Raistas, išspausdino straipsnį " 'Liaudies vyriausybės' sudarymo kaikurios aplinkybės". Rašinyje duota autentiškų žinių iš paties išgyvenimų, kaip Maskvos buvo primesta Lietuvai vad. 'liaudies vyriausybė'. Ir jis pats dar dalyvavo (VI.17) pirmajame naujosios vyriausybės posėdyje. Taip pat ir 1966 m. JAV Senato Teisių komiteto leidinyje 'A Study of the Anatomy of Communist Takeover' išspausdintas jo rašinys apie

galint greičiau atsistoti ant savo kojų — aukokite patys ir raginkite kitus aukoti!

Nuoširdžiai dėkodami visiems, kurių aukos jau pasiekė Dirvos Atstatymo Fondą, iš anksto dėkojame visiems aukotojams ir aukų rinkėjams, kurie dabar padės sėkmingai užbaigti Dirvos įkurdinimą. Mes liekame su viltimi, kad šis mūsų balsas bus išgirstas ir išklausytas.

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Valdyba

Vilties Draugijos
Valdyba

1976 m. spalio 23 d.

(Nukelta į 4 psl.)

Šaltasis karas... (8)

'Džentelmenų susitarimas'

Kai gen. Gehlen 1946 m. liepos mėn. buvo gražintas į Vokietiją, Washingtonas buvo apsisprendęs pasinaudoti jo pasiūlyta talka, bet kaip, buvo palikta nuspręsti brig. generolui Edwin L. Sibert USFET G-2 (United States Forces, European Theater, žvalgybos skyriaus viršininkui). Kartu reikia atsiminti, kad Gehlenas, prieš pasiduodamas amerikiečiams, buvo pranešęs savo planą išlaikyti žvalgybos organizaciją būsimai Vokietijai talkoje su amerikiečiais, savo tiesioginiam viršininkui, ir jau nelaisvėje, admirolui Doenitz, kurį Hitleris paskyrė savo įpėdiniu, ir todėl Gehleno aktyve buvo Vokietijos valstybės galva. Kažkas panašaus į mūsų Kybartų akto istoriją, bet ji leido Gehlenui nestoti į tiesioginę amerikiečių tarnybą, kaip padarė keletas kitų buvusių vokiečių žvalgybos karininkų, bet išlaikyti savo 'vokišką' charakterį ir pagaliau po 10 metų pastangų ir smarkių mūšių šaltajam kare įsijungti į naujos Federalinės Vokietijos Respublikos tarnybą.

1946 metais tos Federalinės Respublikos dar nebuvo. Vokietija buvo padalinta į keturias okupacines zonas, kurias valdė keturios atskiros valstybės.

USFET G-2 brig. gen. Sibert buvo vienas iš nedaugelio JAV karininkų, kuris

numatė artėjančius konfliktus su Sovietija. Jis, tarp kitko, buvo kritikuojamas už nenumatymą 1944 m. gruodžio mėn. Hitlerio ofensyvos, kuri pasibaigė garsioju "the Battle of Bulge", bet, anot Gehleno, logiškai galvojant buvo sunku prileisti, kad Hitleris mes savo geriausias 35 divizijas į tokią ofensyvą, kuri iš anksto buvo pasmerkta nepasisekimui. Toji ofensyva tačiau parodė, kad logika ne visados gali pasitikėti.

1946 m. vasarą Sibertas sudarė su Gehleno nerašytą "gentlemen's agreement", kurio svarbiausi punktai buvo sekantieji:

1. Sudaroma slapta vokiečių žvalgybos organizacija, panaudojant turimą potencialą testuoti informaciją rinkimą Rytuose, kaip tai buvo daroma prieš tai. Tos organizacijos bazė yra bendras interesas apsiginti nuo komunizmo.

2. Vokiečių organizacija nedirba: "For" or "under" the Americans, but "jointly" with the Americans".

3. Organizacija dirbs išimtinioje vokiečių vadovybėje, bet gaus pavedimus ir direktyvas iš amerikiečių iki bus sudaryta nauja Vokietijos vyriausybė.

4. Amerikiečiai finansuos organizaciją iš savo lėšų, bet ne iš okupacijos kaštų (kuriuos turės padengti vokiečiai), bet už tat organi-

zacija visus raportus tiekia amerikiečiams.

5. Kaip tik bus sudaryta suvereni vokiečių vyriausybė, toji turės nutarti, ar organizacija toliau veiks ar ne, bet iki to laiko organizacija liks amerikiečių rankose.

6. Jei organizacija kada nors atsidurtų tokioje situacijoje, kurioje amerikiečių ir vokiečių interesai skirtusi, sutinkama, kad vokiečių interesams bus duota pirmenybė.

Oficialiai Washingtonas apie susitarimą nebuvo informuotas. Galima įsivaizduoti koks būtų kilęs triukšmas, jei tai būtų paskelbta spaudoje, tačiau prasidėjusiame šaltame kare, kuris JAV viešąją nuomonę užtikino netikėtai, atsakingi karininkai negalėjo atsisakyti bet kokios talkos. Apie susitarimą, gen. Sibert tik užsiminė tas pačias pareigas einančiam britų zonoje gen. maj. Sir Kenneth Strong'ui, jį prašydamas neperdaug interesuotis smulkmenom, kad tą veiklą apsaugoti nuo iškėlimo spaudoje.

Faktinai, amerikiečiams Gehleno noras išsaugoti savo organizacijos 'tautinį charakterį' buvo labai parankus. Jie turėjo reikalo tik su vienu žmogumi, geriausiai kvalifikuotu žvalgybos organizacijos vado pareigom, ir jiems nereikėjo pasitikėti tik savo skubiai sutelktiems agentams, kurių iš ankščiau nepažinojo. Tuo tarpu Gehlenas galėjo 'pažadinti' tuos agentus, kurie dirbo karo metu vokiečiams. Dalis iš tikro buvo gražinti 'tarnybon'. Iš kitos pusės, pokarinis chaosas leido palyginti lengvai į Sovietiją ir jos įtakos zoną pasiųsti naujus agentus.

Gehlenas ir jo bendradarbiai už tai brangiai sumokėjo. Jų darbas buvo slapas, kitų įstaigų ne tik neiglojamas, bet ir persekiojimas. Nebuvo didelis ir jų atlyginimas. Kai 1952 m. algos jiems buvo pradėtos mokėti markėmis, Gehlenas gavo 1,200 DM ar 300 dolerių į mėnesį.

Sekančiam Nr. Gehleno organizacija.

CLERICAL WAREHOUSE

Duties consist of counting cancelled trading stamp books and coupons. No experience needed but must be good at detail and light figure work. Steady employment. Opportunity for right person. Call 216-881-3006, ext. 66, between 11 a.m.-4 p.m. Monday thru Friday only. (42-47)

NIGHT SHIFT FOREMAN
Must have 5 years experience in injection and compression mold building.

Experienced keller operator for night shift.

Experienced compression and injection mold builder for day shift.
Good fringes, apply between 8 and 5, Mon. thru Fri.
Qualify Kellering Co.
267 Martinele dr.
Kent, Ohio 44220

(42-45)

MAŠALAITIS....

(Atkelta iš 3 psl.)

prievartinę Lietuvos okupaciją 1940 m. Bendradarbiavo ir bostoninėje 'Lietuvių Enciklopedijoje'.

V. Mašalaitis nebuvo siauras savo grupės žmogus, bet pirmoje eilėje jam rūpėjo valstybės reikalai. Todėl jo darbas Ministrų kabinete nebuvo nutrauktas ir besikeičiant ministrams pirmininkams bei kitiems ministrams. Visi jį vertino kaip prityrusį, kruopštų, pareigingą, patikimą ir tolerantingą žmogų. Jis laikėsi tiesos principo, to dėl imdavosi ginti neteislingai užpultą ir kitokio įsitikinimo žmogų. Pavyzdžiui, kai 1952 m. 'Atspindžiuose' (Nr. 8, psl. 8-10) buvo išspausdintas straipsnis 'Praleities bangose. Vieno mėnesio kronika', kur buvo paliesiti 1940 m. gegužės-birželio mėnesių tragiški įvykiai ir apkaltinti kai kurie žmonės, V. Mašalaitis ėmė ginti jau mirusiuosius K. Bizauską ir A. Smetoną, nes jie patys jau nebegalį atremti jiems padarytų priekaištų. K. Bizauskas buvo pakaltintas dėl jo laikysenos nepriklausomos Lietuvos Ministrų Tarybos paskutiniame posėdyje, o prezidentas A. Smetona - valstybės išdo 'apiplėšimu'. Savo atsakyme 'Vieno mėnesio kronikos reikalui' (išsp. Atspindžiuose 1952, Nr. 13, psl. 3-5) V. Mašalaitis, prisidengęs P. Stučkio slapyvardžiu, minėtojo apkaltinimo reikalu šiaip rašo: 'Spaudoje ir dar dažniau įvairiuose subuvimuose tenka skaityti ir nugirsti, kad Prezidentas netik pats pabėgo į užsienį palikęs tautą žiauriam likimui, bet spėjo apiplėšti ir Valstybės Išdą, išsiveždamas stambią pinigų sumą ... Šia proga laikau savo pareigą viešai paaiškinti, kaip Smetona 'apiplėšė' Valstybės Išdą. Po paskutinio posėdžio dar Ministrų Tarybos nariams neišsiskirsčius, į posėdžių salę įėjo Prezidento sūnus ir paprašė mane užteiti pas Prezidentą. Prezidentą radau darbo kabinete, bevaikščiojanti iš vieno kampo į kitą ir nervingai rūkantį papirosą. Sustodamas ties manim, po ilgokos pauzos tarė: 'Matai, aš nutariau išvažiuoti iš Lietuvos.

Šitą nutarimą tuojau turiau vykdyti, nes po valandos kitos gali būti pervėlu, bet aš neturiu nei paso, nei pinigų'. Aš jam pažadėjau abu reikalus sutvarkyti. Prezidentas paprašė mane paimti iš Lietuvos Banko 10,000 JAV dolerių, O Lietuvos Bankui atlyginti iš jo indėlio Taup. Valstybės Kasose, kur buvo apie 70.000 litų ... Apie 17 val. įteikiau Prezidentui \$10,000 ir užsienio pasą su vokiečių viza. Netrukus po to, Prezidentas automobiliu išvyko iš Kauno Marijampolės kryptimi ... Pirmadienį, birželio 17 d., V. Mašalaitis paėmė iš A. Smetonos indėlio 60,500 litų ir atlygino Lietuvos Bankui už paimtus \$10,000 birželio 15 dienos kursu. Vėliau, likusi Valst. Taup. Kasoje indėlio dalis, specialiniu naujosios Lietuvos vyriausybės patvarkymu buvo konfiskuota. Taip a.a. A. Smetona 'apiplėšė' Valstybės Išdą (P. Stučkio, Vieno mėnesio kronikos reikalui. 'Atspindžiai', 1952, Nr. 13, p. 5).

Už nuopelnus V. Mašalaitis buvo apdovanotas: Lietuvos nepriklausomybės 10 metų jubiliejiniu medaliu, DLK Gedimino III laipsnio ordinu, Vytauto Didžiojo II laipsnio ordinu, Trijų žvaigždžių II laipsnio ordinu ir Corona d'Italia II laipsnio ordinu.

Netekome Lietuvai daug nusipelnusio žmogaus. Tai buvo prityręs administratorius, išvalgus teisininkas, didis patriotas, kuklus, tylus ir pareigingas Lietuvos valstybės darbininkas. 1962 m., kai V. Mašalaitis šventė savo 70 metų amžiaus sukaktį, Lietuvos generalinis konsulas Jonas Budrys rašė: Pasiekęs garbingo amžiaus gali sau pasakyti: gyvenau savo tautai, dirbau Lietuvai, pamiršdamas ir save'. Ir mes visi pagarbiai lenkiame velioniui savo galvas.

EXPERIENCED

MOLDBAKER—TOOLMAKER

Must be able to work from blueprints and verbal instructions. Responsibilities will include repair construction of plastic molds, assembly fixtures and small air powered machines. EDM experience helpful. Must be able to work overtime, if necessary. We offer an excellent starting salary, company benefits and pleasant working conditions.

Call for Appointment
201-224-4700

Industrial Devices, Inc.

7 HUDSON AVE.

EDGEWATER, N. J. 07020

... (off 982 River Road) ...

An Equal Opportunity Employer M/F

(42-45)

TIK NAUJIEMS SKAITYTOJAMS!

Už VIENĄ dolerį DIRVĄ gausit iki šių metų galo

Atsiųskit savo, ar savo pažįstamo, kuris dar neprenumeruoja Dirvos, adresą su 1 dol. ir nuo kitos savaitės gausit Dirvą iki 1976 m. gruodžio 31 d.

— — — — I Š K I R P T I — — — —

D I R V A

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau siuntinėti Dirvą iki
1976 m. gruodžio 31 d.

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

KŪRYBA IR MOKSLAS

Antanas Skirius, Lietuvos Dienų leidėjas ir redaktorius kalba žurnalo 25 m. sukakčiai paminėti bankete.

L. Kanto nuotr.

ŽURNALO 'LIETUVIŲ DIENOS' SIDABRINĖ SUKAKTIS

JURGIS GLIAUDA

Populiarus, mėnesinis žurnalas "Lietuvių Dienos", leidžiamas Los Angeles mieste, sulaukė sidabrinio jubiliejaus. Graži, minėti verta sukaktis. Visuose kontinentuose, kur gyvena laisvas lietuvis, nuotraukomis išmargintas leidinys yra mielas, laukiamas svečias.

Antikiniai — puošniame The Ambassador viešbutyje šio jubiliejaus minėjimas, kaip įprasta tarti, praejo puikios nuotaikos ir ryžtingų užsilaikymų ženkle. Venecijos salėje, netoli visoje Amerikoje garsios The Grove salės, dalyvavo per du šimtai šventiškai nusiteikusių minėjimo dalyvių. Apie dvidešimt asmenų prie garbės stalo — tai žurnalo kolegijos bei leidybos darbo nariai.

Sidabrinis žurnalo jubiliejus sutapo su žurnalo leidėjo Antano Skiriaus 65-rių metų amžiaus sukaktimi. Iš vietų pakilę iškilmės dalyviai sugiedojo solenizantui B. Budriūno "Valio, valio...", tradicinio "Ilgiausių metų" pagarbinimo ir linkėjimo pakaitalą.

Minėjimo programoje vaišės, kalbos, sveikinimai ir meninė dalis. Programą pravedė inž. V. Čekanauskas. Meno dalyje — solistė mezzos J. Čekanauskienė ir pianistė R. Apeikytė.

Tarp sveikinimų raštu nuskambėjo šilti Dirvos redaktoriaus V. Gedgaudo linkėjimai. Buvo daug sveikinimų raštu ir žodžiu.

Sveikinant, pinigine auka žurnalą parėmė D. Čibas ir Santa Monikos lietuvių klubas, per klubo pirmininką A. Markevičių.

B. Brazdžionis, Alė Rūta Arbienė, prel. J. Kučingis, V. Kazlauskas, prof. J. Kuprionis, D. Mackialienė, K. Karuža, E. Arbas, I. Medziukas ir leidėjas solenizantas A. Skirius savo žo-

džiuose atidengė įdomų, spalvingą, ilgų žurnalo leidybos metų pasaulį. Tai buvo kelionė į užkulisį. Tai buvo tai, kas įdomiausia: eksproptiniai atsiminimų išsiveržimai. Išliko daug senų įvykių, nuspallvintų asmeniškais aspektais. Tai buvo, nelyginant, žurnalistinės praktikos iliustracijos. Tai buvo ir žurnalistinė anekdotika: išėiviškoje gamyboje įrodymas, redakcinio triūso specifika. Kiek čia daug linksmų, keistų, graudžių, istorijai lygiai vertinimų momentų! Dvidešimt penkeri metai prikrovė pilnus atsiminimų archyvus. Ta medžiaga pravėdinta eksproptine jubiliejaus proga.

Šiuo požiūriu sukakties minėjimas išėjo iš tradicinės akademinės sausros rėmų, prisipildė gyvybine energija, sukunkuliavo, nušvietė nueitą kelią ne statistikos kolumnomis, bet žmonių santykiavimo raizgynais.

Dvidešimties penkerių metų tyla įvėlė į tuos saktinius, eksproptinius meumarus aibes komišku, arba tragi-komiškų netikslumų. Šią kontradikciją kalbėtojai čia pat, ant karštų pėdų, koregavo, tikslino ir taisė vienas kito pareiškimuose. Auditorija tai sekė kaip vaidinimą ir plojo. Gerai, bet ne tulžingo humoristo dėmesio verti epizodai santykiuojant su suktais arba pretenzingais skaitytojais, nuotraukų dėjimo variantai (kaip kirpti fotografiją?), redaktorių kvietimo, suradimo, įdarbinimo detalizacija, linotipo pirkimas, etc.

Atgaivintoji istorija prazydo įvykių dalyvių dūpose. Šeši pirandeliški personažai surado savo autorių! Retai kada tenka stebėti tokį marga, įdomų, net minutėms su debatiniu pamušalu

Visiems yra pažįstami lūpų išbėrimai, kurie atsiranda po didesnio nušalimo, fizinio ir nervinio įtempimo arba nuovargio. Tokie lūpų išbėrimai iš metų į metus atsiranda toje pačioje vietoje ir, maždaug, po dviejų savaitių jie užgyja nepalikdami jokio ženklo. Medikų tarpe šie išbėrimai yra vadinami herpes simplex. Jie yra sukeliama herpes 1 viruso, kuris yra labai plačiai paplitęs po visą pasaulį. Yra manoma, kad apie 90% Jungtinių Amerikos Valstybių gyventojų yra turėję kontaktą su šiuo virusu. Fizinis kontaktas, kaip pavyzdžiui bučiavimasis, yra dažniausias užsikrėtimo kelias. Ši liga nėra pavojinga, bet tokie lūpų išbėrimai pas kai kuriuos žmones kartojasi dažnai ir todėl jie sudaro nepatogumų ypač tiems, kurie turi daug bendrauti su kitais žmonėmis. Šiam virusui giminė yra kitas herpes 2 virusas, kuris sukelia pana-

suskambėjusį minėjimą. Praeitie dvelkmė mums visad brangi — tokia čia buvo, išvilktą iš rutininių akademinio renginio rūbelių...

Dailininko P. Gasparonio pagamintas jubiliejinis skydas nereiškė leidinio senėjimo, bet įsipareigojimą ateičiai; juo labiau, kad greta leidėjo Antano ir jo žmonos Bronės Skirių į lietuvišką darbą įauga jų dukterė Rūta ir sūnūs Jonas ir Vincas. Vincas dabar administruoja žurnalą.

Prie minėjimo pagarsintos atsiminimų gausos dera pridurti, ką atsimenu. Pagal "Lietuvių Enciklopedijos" (t. XVI) nurodymą, žurnalas eina nuo 1950 metų pabaigos. Atsimenu pirmąjį žurnalo numerį. Tada jo viršelio struktūra priminė "Life" žurnalą. Kai kas ir kažin kodėl tą panašumą palaikė nesavarankiškumu ir tai prikaišiojo redakcijai. Geras viršelis, įtaigojančiai sutinka mus ir dabar. Gyvenimo ironija: milijoninis "Life" seniai jau dingio, o "Lietuvių Dienų" žurnalas nė nemano suglausti sparnų. O ir dabar, po dvidešimties penkerių leidimo metų, kaip sako leidėjas dažnai tenka leidybai pridurti, kad galėtų "suvesti galą su galu". Ir tai puikiai įsikurusios išėivijos materialinio gerbūvio metais! "Lietuvių Dienos" nurungė savo gyvastimi milijoninį milžiną (Nukelta į 6 psl.)

HERPES VIRUSAI

DR. D. DEGĖSYS

Šius išbėrimus ant moteriškų išorinių lytinių organų. Tie išbėrimai būna gana skausmingi. Šio herpes 2 viruso užkrėtimų skaičius Jungtinėse Amerikos Valstybėse gana smarkiai didėja. Yra manoma, kad šie virusai gali turėti ryšį su gimdos kaklelio vėžio atsiradimu. Statistiniai duomenys rodo, kad tos moterys, kurios yra turėjusios herpes 2 viruso išbėrimus, susergera gimdos kaklelio vėžiu kur kas dažniau negu tos kurios tokio užkrėtimo nėra turėjusios. Bet šis įtariamas eksperimentiniu būdu nėra patvirtintas. Darant bandymus su beždžionėmis dar niekam nėra pavykę sukelti gimdos kaklelio vėžį vartojant herpes 2 virusą. Lygiai taip pat mokslininkams nevyksta išauginti virusų kultūras iš gimdos kaklelio vėžio audinių. Iš visų tokių bandymų tik vienam gydytojui, Dr. Aurelian 1972 metais yra pavykę išauginti herpes 2 virusą iš vienos moters gimdos kaklelio vėžio audinių.

Nežiūrint, kad ir nepavyksta surasti tiesioginio ryšio tarp gimdos kaklelio vėžio ir herpes 2 viruso, bet prielaida, kad gimdos kaklelio vėžys gali būti infekcinės kilmės, daug kam atrodo reali. Johns Hopkins Universitete buvo daroma statistika tų moterų, kurios buvo ištekėjusios už našlių vyrų, kurių žmonos buvo mirusios nuo gimdos kaklelio vėžio ligos. Statistiniai tyrimai parodė, kad tos stebimos moterys turėjo gimdos kaklelio vėžio susirgimų 4 kartus daugiau negu normaliai užtinkama moterų tarpe. Kitas netiesioginis panašumas įtarimas išplaukia iš serologinių tyrimų. Žmogui susirgus viruso sukelta liga kraujyje atsiranda specifiniai tam virusui antigenai. Tokius antigenus galima nustatyti serologiniu būdu. Vartojant tokį metodą buvo nustatyta, kad moterys turinčios gimdos kaklelio vėžį turi savo kraujyje herpes 2 antigeną. Pašalinus kaklelio vėžį pranyksta iš kraujo ir viruso antigenai. Nežiūrint šių dalyvių, mes vis dėlto negalime tvirtinti, kad herpes 2 virusas tikrai sukelia gimdos kaklelio vėžį. Kai kurios vėžio rūšys yra sukeliamos specifinio viruso pavyzdžiui Afrikoje randama Burketts sarkoma, kuri yra sukeliamą Epstein Barr virusu.

Kyla klausimas, kas gi yra tie virusai ir kaip jie patenka į žmogaus kūną?

Virusai yra labai mažos dalelės, kur kas mažesnės už bakterijas. Jų išvaizda primena riešutą, kurio branduolys yra sudarytas iš genetinio proteino, DNA molekulės. DNA molekulė turi tokią savybę, kad ji gyvos celės viduje gali save duplikuoti. Šią molekulę (viruso branduolį) supa kevalas sudarytas iš riebalinių ir kitokių medžiagų. Toks virusas kontakto metu prilimpa prie lūpų paviršiaus, viruso kevalas prisilietimo vietoje ištirpsta, gi branduolys (DNA molekulė) pro ištirpusį kevalą pereina į lūpos gleivinės celę. Lūpos celės viduje DNA molekulė pasinaudojusi celės gyvybine energija duplikuoja save tol kol celėje atsiranda apie 100,000 kitų tokių molekulių, kurios vėl tokiu pat būdu pereina į kaimynines lūpų celis ir to išdavoje ant lūpų susidaro išbėrimas ir pūslės.

Patekus virusams į žmogaus kūną, žmogaus organizmas pradeda kovą prieš įsiveržusius virusus. Po kelių dienų arba savaitių virusai tampa nugalėti ir išbėrimas užgyja. Žmogaus organizmas virusus nugali, bet jų daugumoje visiškai nesunaikina. Virusai pralaimėję kovą nustoja aktyvumo ir pasitraukę į pirminės infekcijos vietą arba į nervinį audinį laukia progos vėl pasireikšti. Organizmui nusilpus arba peršalus virusai vėl atsigauna ir pradeda kovą iš naujo. Toks virusų kovos būdas atrodo labai gudrus, jie žmonių nenumarina, nes mirus žmogui nebūtų kas juos perneštų nuo vieno individo į kitą, o be to, jie tada ir patys žūtų.

Herpes virusų išbėrimų gydymui yra vartojami įvairūs metodai bei vaistai, kaip pavyzdžiui elektrinės adatos, ultravioletiniai spinduliai, fluorescencinė šviesa, eteris, Kongo Red dažai ir eilė kitokių priemonių. Šiuo metu gana populiarius gydymas yra tepimas išbertos vietos su 0,5% Stoxil (Idoxuridine) mostimi. Ši mostis turi būti tepama kiek galint anksčiau tik pastebėjus išbėrimą, kitaip ji nėra efektinga.

Ar galima nuo šių virusų apsisaugoti? Sunku. Romos imperatorius Tiberius norėdamas sulaikyti šios ligos plitimą buvo uždraudęs žmonėms bučiuotis viešose vietose. Ši profilaktinė priemonė neatrodo, kad būtų buvusi sėkminga praeityje, lygiai kaip ji nėra sėkminga ir dabartiniais laikais.

BEKELIAUJANT

ANTANAS LAUKAITIS

PAS LOS ANGELES LIETUVIUS

Palikus Omaha, visa mano kelione prasidėjo į apačią žemes ir tuo pačiu į Australiją. Atskridus į Los Angeles, aerodrome manęs jau laukė, mūsų australiškoji lietuvė ambasadorė šiame mieste, tai Giedra Gustaitė. Jinai dvejus metus mokytojavosi Sydnejuje ir, kontraktui pasibaigus, turėjo grįžti atgal į Ameriką. Čia esant dideliame mokytojų pertekliui ji mokytojos darbo negali gauti ir dirba įstaigoje. Australijos lietuviams draugams ji prašė manęs pasakyti, kad per daug jie nenustebtų, jei vieną dieną ji staiga ten atsirastų. Dar net neapšilęs savo kojų, aš tuoj pat išvažiavau į Meksikos pusę ir pamačiau rytinę parubežio dalį. Tik pervažiavus sieną ir įvažiavus į Tijuana miestą, iš kart žmogus pastebai skirtumą tarp Amerikos ir Meksikos gyvenimo. Tai būtų panašu kaip skirtumas tarp dienos ir nakties, tik žinoma, ta naktis ir dar su

tamsiais šešėliais Meksikos pusėje.

Neturėjau laiko toliau važiuoti į Meksikos gilumą, tačiau ir Amerikos pasienio miestai suteikė apytikrą šio didelio ir gana vargingo krašto vaizdą. Nenuostabu todėl, kad ir tūkstančiai meksikiečių nelegaliai perėina sieną ir bando įsikurti Amerikoje.

Montrealio olimpijadose metu teko artimiaus susibūti su Los Angeles gyvenančiu inžinierium Gasparu Kazlausku. Pasirodo mes mokėmės toje pačioje Kauno IV-je gimnazijoje ir dabar čia Amerikoje Gasparas turi savo didelę Astro-Arc-Co. įmonę, gaminančią įvairias elektronines šveicavimo mašinas, kurių išradėjais yra jis pats ir pas jį dirbantieji inžinieriai. Tikrai malonu buvo artimai pabendrauti su lietuviu milijonierium, kuris savo dosnia ranka daug padeda ir mūsų įvairiems lietuviškiems reikalams.

Vienas iš įdomiausių dalykų, man būnant Los Angeles, buvo Lietuvių Bendruomenės Lietuvių Dienos proga pastatytas spektaklis, A. Kairio komedija "Sidabrinė Diena", kurią režisavo buvusi australietė Dalila Mackialienė ir kurio dekoracijas sukūrė taip pat buvęs australietis Algis Žaliūnas. Spektaklis, dalyvaujant ir pačiam veikalo autoriui, atskridusiam iš Chicago praėjo su dideliu pasisekimu ir sukėlė daug skausaus juoko gausiai prisirinkusių žiūrovų tarpe. Kartu su kitais juokiais ir aš ir su režisorės ir autoriaus pritarimu, gavau šį puikų veikalą, vežusi jį į Sydnejų ir, manau, kad mūsų režisorius J. Dambrauskas su savo grupe jį pastatys ir galės suteikti linksmo juoko Sydnejuje. Vėliau maloniuose priėmimuose, kartu su teatralais ir jų svečiais teko dalyvauti dr. Z. Brinkio ir inž. T. Tumo rezidencijose, kur maloniuose pokalbiuose teko išgirsti teatralų vargus. Pasirodo, kad Los Angeles lietuvių teatro grupė yra viena iš paskutiniųjų ir dar stipriai gyvuojanti, visoje Amerikoje, nes, pasirodo, čia daugiau dėmesio skiriama muzikiniams pastatymams. Atrodo, kad mes Australijoje, nors skaičiumi, palyginant prieš Ameriką ir esame mažesni, tačiau turime stiprias teatro grupes tiek ir Adelaidėje su Melbourne, tiek ir Sydnejuje.

Malonu buvo Tautiniuose Namuose dalyvauti dailininkės Aldonos Variakojienės meno parodos atidaryme. Ši jauna, abstrakcinio meno dailininkė, šioje parodoje išstatė 50 savo kūrinių,

iš kurių nemažas skaičius jau pačią atidarymo dieną buvo parduotas. Nebandydamas daryti parodos kritikos, galiu tik pabrėžti, kad dailininkės paveikslų spalvų deriniai ir abstrakčios vaizduotės išraiškos drobiuje buvo tikrai puikios, davusios ne tik man, bet ir kitiems parodos lankytojams gražų pasigėrėjimą.

Kaip ir kitose vietose, taip ir čia buvau paprašytas per vietos lietuvių radijo valandėlę pasidalinti savais kelionių įspūdžiais. Los Angeles radijo valandėlės vedėjas yra Vladas Gylys. Tai tikrai puikus žmogus, daug laiko ir pasišventimo atiduodas šiam lietuviškam radijo darbui. Įdomu, kad pagal jo pasisakymą Los Angeles radijo valandėlės finansinis būvis yra labai geras ir jie savo kasoje turi virš 10,000 dolerių. "Duok ir kitiems savo patarimą, Vlada, kaip tavo magiška ranka dolerius gamina".

Jau daug metų anksčiau teko spaudoje skaityti įvairius Algirdo Gustaičio aprašymus, įspūdžius ir artimiaus susipažinti su jo padarytu istoriniu Lietuvos žemėlapiu. Šį kartą jaučiau didelį malonumą svečiuotis jo namuose ir gyvu žodžiu pasidalinti apie jo darbus ir ateities planus. Įdomu, kad A. Gustaitis, perskaitęs mano aprašymą Seinų lietuvių bažnytinis vargus, parašė lenkui vyskupui protesto laišką ir gavo iš jo atsakymą, kuriame vyskupas mane ko ne į peklą amžinam sudeginimui siunčia. Atrodo, kad rašomi laišakai jam nelabai patinka.

Įdomu buvo Los Angeles susitikti ir savo buvusį mokytoją, prieš pora metų buvusį Australijos lietuvių dienoje, kompozitorių B. Budriūną, kurio kompozicija bus išpildyta ir šių metų Lietuvių Dienose Melbourne. Tikrai, tokiu trumpu laiku šiame Kalifornijos mieste man teko sutikti tiek daug ir tokių puikių žmonių. Su soliste Janina Čekanauskiene kone planus padarėme, kaip ją galima būtų į Australiją koncertams pasikviesti. Gį gražuolė pianistė Raimonda Apeikytė, nors abstraktiniame mene ir turi truputį kitokį spalvų skonį, bet vis tiek sutiko su ta mintimi, kad vieną dieną jai reiks pasirodyti su savo koncertais Australijoje, o paskui ką gali žmogus žinot kaip ten gali atsitikti. Įdomu buvo susitikti ir savo kolegas žurnalistus J. Kaributą ir A. Karužą, parapijos kleboną prel. J. Kučingį ir gana nemažą skaičių buvusių australiečių lietuvių, kuriuos aš vadinu pabėgėliais — atskalūnais, nors jie čia yra labai puikiai įsikūrę ir klausia manęs kada ir aš atvyksiu į Ameriką? Visi jie siunčia geriausius linkėjimus, kai sydnė-

jiškai p. Siručiai vis dar negali pamiršti savo gerų draugų Australijoje ir mūsų gero alaus.

Gražus tas Los Angeles miestas, puikūs jame gyvenant lietuviai, net nesinori išvažiuoti, tačiau jau pusmečio laikas man baigiasi ir spaudžiu aš tolyn ir vis artyn Australijos. Paliekant šio miesto lietuvių, aš tenoriu palinkėti teatralams geriausios sėkmės ir jų ateities darbuose, o jei "australiai" kaip D. Mackialienė ir A. Žaliūnas ir toliau stovės šios grupės priekyje, tai tikrai dar mes juos gal ir Australijoje galėsime pamatyti. Tat iki mieli los angeliečiai ir daug, daug ačiū už viską ką iš jūsų gavau.

LOS ANGELES

MIRĖ ELŽBIETA RATKELIENĖ

Spalio 17 d. Los Angeles, Ca., trumpai pasirgusi, mirė Elžbieta Ratkelienė, 75 m. amž., Dirvos skaitytoja ir rėmėja, giliame liūdesy palikdama sūnų Algį su šeima ir dar kitą sūnų Lietuvoje. Spalio 21 d. po gedulingų pamaldų šv. Kazimiero šventovėje buvo palaidota šv. Kryžiaus kapuose.

Sūnui Algiui Ratkeliui ir jo šeimai bei artimiesiems Dirva reiškia užuojautą.

SANTA MONICA

• Santa Monikos Amerikos Lietuvių Klubas spalio 2 d. atšventė savo 14-os metų gyvavimo sukaktį ir su ruošė tradicinį balių, kuris kaip visados praėjo jaukiai ir dideliu pasisekimu. Svečių susirinko virš 200. Balius ir vakarienę, kaip ir kitais metais įvyko Miramar viešbučio didžiojoje Satelite salėje. Svečių buvo iš Los Angeles, S. Monikos ir tolimesnių apylinkių. Laike

pietų, puikus Kontinentalinis orkestras grojo įvairias gražias melodijas. Tas sudarė labai gerą nuotaiką.

Pietums pasibaigus trumpą, bet malonią programą atliko visų mėgiama dainininkė J. Čekanauskiene, akompanuojant pianistei R. Apeikytei. Solistė padainavo kelias gražias, baliui pritaikintas dainas ir susirinkusiųjų buvo malonai pagerbta.

Po programos Klubo pirmininkas A. Markevičius ir ALT pirm. V. Čekanauskas pristatė svečius — amerikiečius iš politinio pasaulio, būtent: Rep. R. K. Dornan ir dr. M. B. Kurapą, specialų Prezidento patarėją etniniais reikalais. Abu svečiai pasveikino susirinkusius ir trumpai papasakojo, ką jie numato padaryti, kaip padėti Lietuvos laisvinimui. Visi dalyviai labai šiltai į tai reagavo. Taip pat Klubo pirm. A. Markevičius pristatė garbingą viešnią p. Petokiene, kuri yra Upland, Cal. Miesto Tarybos narė. Tai viintelė lietuvė, kuri buvo išrinkta į tokią atsakingą vietą.

Toliau sekė šokiai ir, baliui įpusėjus, buvo traukiami laimėjimų bilietai. Laimingieji išlošė po bonką šampano, kurio visą dėžę, kaip ir kiekvienais metais, padovanojo klubo pirmininkas A. Markevičius. (eg)

GENERAL OFFICE CLERICAL

Immediate openings for full time positions available in our accounting office operating proficiency with a 10 key adding machine necessary, along with accuracy in detail. Typing experience desirable. Duties to include checking of branch accounting reports and other related data. Call 216-881-3006, ext. 66, between 11 a. m.-4 p. m. Monday thru Friday only. (42-47)

WANTED JOURNEYMAN ALL AROUND LATHE HAND Must have job shop experience and be able to set up work from blue prints and close tolerance, for a union shop. Steady day work. All fringe benefits. CENTURY MACHINE CO. 12724 Sibley Rd. Riverview, Mich. 48192 313-282-2200 313-282-2201 (42-45)

GERIAUSIĄ DOVANA BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd Floor

DIDELIS PASIRINKIMAS
PUOŠNIŲ IR PASKUTINĖS
MADOS KAILIŲ!

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

'LIETUVIŲ DIENOS'...

(Atkelta iš 5 psl.)

"Life" tik dėl leidėjo aukojimosi lietuviškam reikalui...

Pirmąjį "Lietuvių Dienų" žurnalo numerį gavau gyvendamas Detroite. Gavau ne vieną numerį, bet geroką jų pundelį. Administracija paprašė išplatinti. Lietingą rudeninio sekmadienio rytą mano žmona sustojo ant šv. Antano bažnyčios laiptų su "Lietuvių Dienų" numeriais. Kiekvieną patraukė toks, sakė, "amerikoniskas", kaip "Life" viršelis. Žmonės išpirkto žurnalą per keliolika minučių. Kiekvieną pirkėją žmona prašė būtinai užsisakyti naują, gražų leidinį. Sekančiame numeryje redakcija malonėjo įdėti energingos platintojos nuotraukėlę. Beje, buvo keli tokie naujo leidinio talkininkai entuziastai. Daigas išaugo, atrodo, į didelį medį. Tai rodo minėjimo puošnumas, bet slogi potekstė suskambėjo kalbose: ar didėja prenumeratorių skaičius su tokia pat sparta, kaip gausėja puošnių minėjimų dalyviai?...

"Lietuvių Dienos", kaip visa mūsų spauda, ne pelnui leidžiamas leidinys. Kodėl gi toks nuostabus išstvermingumas? Į tai atsako entuziastingi mūsų spaudos darbuotojų veidai: spauda lietuviškos išeivijos gyvybė.

Gal būt nedaug suklysiu taręs, kad 2000-ieji metai parengti auksiniam žurnalo jubiliejui.

Chicagos lietuviai

ANTANAS JUODVALKIS

PAMINĖTAS GEN. KONSULAS DR. P. DAUŽVARDIS

Lietuvos gen. konsulo dr. Petro Daužvardžio penkerių metų mirties sukaktis paminėta š. m. spalio 24 d., Jaunimo Centre. Minėjimą suorganizavo Jaunimo Centro vadovybė, talkinant radijo "Margutis" vedėjui Petruį Petručiui.

Minėjimą atidarė ir jam vadovavo Petras Petrutis. Minutės susikaupimu pagerbtas gen. konsulo atminimas. Platesnę paskaitą, apie gen. konsulo veiklą skaitė ilgametis konsulato tarnautojas ir dabartinis talkininkas Longinas Labanauskas. Paskaitininkas atskleidė gen. konsulo dr. P. Daužvardžio gyvenimo ir darbo vieną kitą detalę ir charakteringesnį jo būdo bruožą.

Meninėje dalyje po tris dainas ir po vieną "virš" padainavo iškiliai mūsų solistai Algirdas Brazis ir Dana Stankaitytė, akomponuojant muzikui Aloyzui Jurguičiui.

Minėjimas baigtas Lietuvos Foto archyvo susuktu filmu — "Dr. Petras Daužvardis". Filme pamatėme dr. P. Daužvardžio pagerbimą jo 75 metų amžiaus proga. Spalvotame garsiniame filme, kaip gyvą matėme jį ir pristatytoją Leonardą Šimutį, o taip pat vaizdus iš jo darbo konsulate ir visuomenėje.

Pabaigoje (filme), dabartinė gen. konsulė, velionio našlė, Juzė Daužvardienė pasakojo apie jos vyro nepaprastą, tiesiog legendarinį pasišventimą Lietuvos reikalams. Nei vienos progos nėra praleidęs, kad nekeltų kraujojančios Lietuvos ir jos žmonių esamą nepaprastai sunkią padėtį, rusų komunistų okupacijoje.

Filmas paliko gilų įspūdį ir paryškino gen. konsulo dr. Petro Daužvardžio įnašą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo darbe.

Dr. Petras Daužvardis turėjo keturis universiteto diplomus ir du daktaratus.

Minėjimas buvo akademinio lygio, neperkrautas ir gražiai pravestas. Publikos prisirinko pilna salė.

Užuominos. Kaip turėtų publika elgtis mirusiųjų minėjimų metu? Programą atliekant solistams, aktoriams, paskaitininkams ir kt., publika ploja ar lieka susikaupusi ir prisitaiko prie tos dienos rimties? Atsimenu, žurn. ir partizano Julijono Būtėno 25 metų mirties minėjime, nebuvo jokių plojimų, o visi susikaupę išklausė visą programą ir išsiskirstė. Dr. P. Daužvardžio minėjime, programos atlikėjams, plojome. Žinovai gal galėtų pasisakyti tuo klausimu kaip geriau derėtų publikai elgtis. Mano manymu, plodami ir valiodami, užmirštame pagrindinį tikslą ir nukrypstame į šalutinius reikalus. Kaip atrodytų, jei laidojimo koplyčioje už pasakytas atsisveikinimo kalbas imtumėm ploti?!

KORP! NEO-LITHUANIA NARIŲ SUEIGA IR ŠVENTĖ

Primename ir prašome neužmiršti, kad Korp! Neo-Lithuania narių metinė sueiga įvyksta š. m. lapkričio 7 d. (sekmadienį), 3 val. p. p., Lietuvos Tautinių Namų salėje.

Dienotvarkėje numatyta vykd. organų pranešimai ir naujų rinkimai, o taip pat ir junjorų kėlimas į senjorus.

Padėję į šalį visus kitus reikalus, šioje sueigoje visi dalyvausime.

Sekmadienį, spalio 24 d. Chicagoje, Jaunimo Centro didžiojoje salėje įvyko Lietuvos Generalinio konsulo dr. Petro Daužvardžio penkerių metų mirties sukakties minėjimas. Paskaitą apie konsulo nuveiktus darbus, puikiai lietuvių kalbą skaitė Amerikoje gimęs ilgametis konsulato tarnautojas Longinas Labanauskas. Solistai Algirdas Brazis ir Danutė Stankaitytė, Aloyzui Jurguičiui akomponuojant, padainavo po keletą momentui pritaikytų lietuviškų dainų. Pabaigai buvo pademonstruotas filmas iš gen. konsulo Daužvardžio gyvenimo. Nuotraukoje minėjimo svečiai.

P. S. Norintieji, galės susimokėti nario mokestį.

Taip pat primename, kad Korporacijos šventė įvyks š. m. lapkričio 13 d. (šeštadienį), 10 val. pamaldos jėzuitų koplyčioje, žuvusiųjų pagerbimas, mirusiųjų kapų lankymas. 7 val. vak. Lietuvos Tautiniuose Namuose: iškilminga sueiga, banketas, šokiai, griežiant Neo-Lithuania orkestrui.

Į banketą vietas prašoma rezervuoti iš anksto pas A. Juodvalkį, telef. 925-0035 (6620 So. Rockwell). Auka 10 dol., stud. 7 dol.

DAR DĖL SVARSTYMŲ

Š. m. spalio 21 d. "Dirvoje" (vm) suglaustai paminėjo vykusias svarstybas LB klausimu. Tula A. Beržienė (net neišdrįsusi savo tikrosios pavardės pasirašyti) ėmėsi plačiau minėtas svarstybas aprašyti Naujienose. Davė skambią antrašę: "Rimtos svarstybos Lietuvos Bendruomenės klausimu" ir per 4 numerius (š. m. spalio 19-22) labai nerimtai jas aprašė ir iškraipė kalbėtojų pasisakymus. Vienu nutylėjo, kitiems savas mintis prisegė, paminėjo ir tokius, kurių visai nebuvo. Ne inž. Rimkus (tokio visai nebuvo) iš mėnulio iškrito, o patį A. Beržienė iš Marso nusileido ir savo aprašymu klaidina Naujienų skaitytojus.

Svarstybų metu šauktis į pagalbą Staliną su jo politikais, nederėjo.

Tikiuos, kad bus tokių, kurie iškreiptas mintis atšauks ar patikslins.

Aprašo pabaiga nėra svarstybų metu pasakytų minčių suvestinė, o tik A. Beržienės nepagrįsti svaiojimai.

NAUJAS "LIETUVIS ŽURNALISTAS"

Žurnalistų sąjungos narius ir kitus prenumeratorių pasiekė naujas, Vytauto Kasniūno redaguotas "Lietuvio žurnalisto" nu-

meris. Pastarasis leidinys suprastėjo išviršine išvaizda bei forma ir įsirikiavo į "Pasaulio Lietuvio" ir "Mūsų žinių" lygį. Redaktorius teisinasi, kad taupomos lėšos žurnalistų metraščio leidimui. Gal ir gerai. Svarbiau turinys, o ne forma.

Šiame "L. žurnalisto" numeryje, sąjungos pirm. kun. J. Vaišnys, S. J., svarsto atėjančių Centro valdybos rinkimų klausimą ir daro kai kurių sugestijų. Vytautas Alantas, sąjungos garbės narys, rašo apie mūsų spaudoje pasireiškiančią polemiką ir spaudos etiką, o Jurgis Janušaitis apie žurnalistinės premijos įteikimą laureatui redaktoriui Broniui Kvikliui. Tą progą, Vytautas Bagdonavičius užsimena apie premijų fondą ir mecenatus. Žurnalisto — partizano Julijono Būtėno įvykusią akademiją perspausdinta iš "Draugo" (bk).

Vyt. Kasniūnas rašo apie

Metraščių ir prašo talkos. Jurgis Janušaitis žvelgia į sąjungos nueitą kelią ir atliktus darbus. Juozas Masielis meta žvilgsnį į Lietuvos švietėjus pašto ženkuose, o kun. Juozas Prunkis rašo apie tiesą, gėrį ir laisvę.

Vladas Būtėnas prisimena mirusius žurnalistus ir spausdina mirusio Stasio Kalvaičio paskutinį rašinį apie rašybos pakeitimus Lietuvoje. Yra skyrelis "Laikraštinė kalba", kurį tvarkė tas pats Stasys Kalvaitis. Leidinys baigiamas kronikos žiniomis.

Žurnalas suredaguotas patraukliai ir įdomiai. Gera ir švari spauda. Žurnalistams, laikraštiniams ir visiems kitiems, besidomintiems mūsų kultūriniu ir visuomeniniu gyvenimu vertas įsigyti ir paskaityti.

Redaktoriaus Vytauto Kasniūno adresas: 3754 W. 70th Place, Chicago, Illinois 60629.

ŽIEMOS ESKURSIJA Į LIETUVĄ

IŠ

BOSTONO, MONTREALIO ir NEW YORKO

Dar yra laisvų vietų GRUODŽIO 22 d. grupėje.

Kaina \$875.00

(kelionė lėktuvu, PIRMOS klasės viešbučiai, maistas, dviese kambaryje).

Lankysime: Leningradą, Vilnių, Kauną, Trakus, Rygą, Maskvą ir Helsinkį.

Prie šios grupės galima jungtis su papildomu mokesčiu New Yorke ir iš kitų miestų.

**KELIONĖS Į LIETUVĄ 1977 M. PRASIDEDA
BALANDŽIO 6 D.**

Registracijas priimame dabar.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Air Fares Subject to Changes and Government Approval.

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos sutvarkome reikalingus išskviemo dokumentus.

Buvę Lietuvos Valstybinės Operos solistai: balerina Irena Eidrigevičiūtė ir tenoras Antanas Sprindžiai, daug pasidarbavę lietuviškam teatraliniam menui Chicagoje, išsikelia pastoviai gyventi į Floridą. Per šimtas jų bičiulių, spalio 23 d. susirinko į naują šaulių salę atsisveikinti. Nuotraukoje (iš kairės) Irena Eidrigevičiūtė-Sprindienė, atsisveikinimą suorganizavęs ir humoro formoje išvykstančius apibūdinęs Gediminas Lapėnas, visų vardu laimės išvykstantiems palinkėjęs ir dovaną — voką įteikęs Stasys Baras ir dėkojantis Antanas Sprindis.

V. A. Račkausko nuotr.

■ laišškai Dirvai

Laukaičio atsakymas prel. Tulabai

Važinėdamas po Suvalkų trikampį, aplankiau ir ten gyvenančius lietuvius Punske, Seinuose, Vidugirėje ir kt. Savo išpučius ir čia gyvenančių lietuvių vargus aprašiau tuo pačiu laiku Dirvoje ir Australijos Mūsų Pastogėje. Šiuos mano straipsnius, ištisai arba sutrauktai, įsidėjo kone visa Vakaruose einanti lietuvių spauda, o Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos Kanados Krašto Valdyba išsiuntinėjo virš 40 raštų lietuvių šį reikalą.

Lietuvių Šv. Kazimiero Kolegijos rektorius Romoje prel. L. Tulaba, savo straipsnyje 'Ką Vatikanas reikalavo Helsinkyje', tilpusiame Melbourne katalikų savaitraštyje Tėviškos Aidai, š.m.Nr. 37, užpuola mane dėl mano kišimosi į Seinų lietuvių reikalus. Kadangi mano originalūs straipsniai tilpo Dirvoje ir Mūsų Pastogėje, tai savo atsakymą į abu laikraščius ir dedu kartu.

Man tikrai labai nemalonu spaudoje ginčytis su prel. L. Tulaba, ypačiai, kai aš pats asmeniškai buvau taip gražiai ir širdingai Romoje priimtas. Tačiau, vargšų Seinų lietuvių reikalas stovi aukščiau už mano asmeniškumus, ypatingai matant kai mūsų aukštoji dvasiškija bijo tą visą reikalą tvirtiau pajudinti ir per visą pokario laiką neįstengė net spaudoje plačiau tai iškelti.

Puldamas mane, prel. L. Tulaba rašo: 'P. Laukaitis, apsilankęs Suvalkų trikampyje, rado reikalą aliarmuoti pasaulio lietuvius, kad Seinuose parapijos bažnyčioje neleidžiama turėti pamaldų sava kalba. Netiesiogiai metami kaltinimai ir man, būk aš pataikauju Lomžos vyskui ir tuo būdu kenkiu lietuvių reikalui. Jis taip pat reikalauja, kad lietuviai protestuotų, kad boikotuotų vyskupo pastangas duoti kitas galimybes lietuviams melsis sava kalba. P. Laukaitiui bandžiau aiškinti žodžiu, kokia yra tenai tikroji padėtis, bet jis nenorėjo klausytis, jis dedasi viską žinąs. Tikruoj, tačiau, jis tikrai nežino ką rašo ir ko reikalauja. Turiau tikrų įrodymų, kad lietuvius kovoje prieš vyskupą drumsčia vietiniai ir iš kitur atvykę komunistiniai agentai. Su Lomžos vyskupu Sosinowskiu palaikiau ir palaikysiu santykius, kad ji palenkčiau tėviškai rūpintis jo diecezijoje gyvenančiais lietuviams. Nemanau, kad p. Laukaitiui daugiau yra prie širdies Seinų lietuviai, negu man.'

Skaitant šiuos gerb. Prelato pasisakymus, net griaučiu darosi, kaip šis aukštasis mūsų bažnytinis vadovas Romoje, gali taip naiviai galvoti. Vyskupas, kuris Seinų lietuvių vieną kartą yra išvadinęs viešai paskutiniaisiais žo-

džiais, vyskupas, kuris yra pasakęs, kad jis geriau nustos 4000 Seinų ir apylinkių lietuvių tikinčiųjų, negu juos išileis su lietuviškom pamaldom (tik kartą savaitėje jie prašo) į Seinų baziliką, vyskupas, kuris net negali sudrausti (tikriausiai nenori) nutautejusio lietuvių bazilikos klebono prelato Ragauskos, kai tas, man pačiam bazilikoje matant, įsakė savo bažnytiniam lenkam maršalkoms pradėti pulti ir mušti apie 400 susirinkusių lietuvių, motinų ir vaikų, kurie tik dėka stiprių vyrų ūkininkų, stovėjusių grupės pakraščiuose, buvo apginti. Ir vien tik už tai, kad šie lietuviai, pirmą gegužės sekmadienį, po lenkiškų pamaldų, pasiliko viduryje bazilikos ir pradėjo giedoti gegužinių pamaldų litanią ir giesmes lietuviškai. Apie šio 'gerojo' vyskupo pasisakymus ir darbus lietuvių reikalais, labai greitai aš gausiu nuorašus iš pačio Suvalkų trikampio. Ta da tikrai galėsime ir daugiau pamatyti ir išgirsti apie daromas ten lietuviams skriaudas.

Aš nekaltas, gerb. Prelate kad vyskupas, važinėdamas po lietuviškas parapijas ir puldamas vietinius lietuvius, išsakyklos rodo Jūsų parašytą jam pagyrimo laišką. O tai gali paliudyti Suvalkų trikampio tikintieji lietuviai, iš kurių aš tą ir girdėjau. Rašote, kad aš nieko nežinau ką rašau ir ko reikalauju. Labai klystate, Prelate, nes aš, o ne Jūs, buvau, važinėjęs ir kalbėjau ne tik su Seinų, bet ir viso trikampio lietuviams. Ir jeigu visa tai aš būčiau išgirdęs iš pašalinių žmonių, tai dar galima būtų ir abejojti. Tačiau, kai man pasakojo vienos ir kitos lietuviškos parapijos paskiri bažnytinio parapijinio komiteto nariai ir, kone su ašaromis akyse, prašė šį reikalą iškelti užsienyje ir šiek tiek pajudinti, nes mūsų aukštoji dvasiškija, pagal jų pasakymus, net bijojo tai pradėti, tai mano, kaip lietuvių ir katalikų širdis to neišlaikė. Ir aš, visai nesigailėdamas nei laiko, nei pastangų, nei Jūsų ir lenkų dvasiškių (jau yra gauti keli vyskupo atsakymai dėl įsistų prašymų) manęs apkaltinimo, savo akciją padėti Seinų lietuviams pradėjau ir jos dar neužbaigiau.

Buvote ir Jūs, Prelate, pakviestas atsilankyti į šį trikampį ir pats asmeniškai pamatyti ir įsitikinti esama padėtimi. Tačiau, perspėtas lenkų saugumo, į ten nevykote. Savaiame suprantama, kad nuvykus ten ir užtariant šį vyskupą, Jūs susilauktumėte labai didelės neapykantos iš visų vietinių lietuvių ir Jums tikrai būtų nesaugu. O tikrai gaila, kad negalite pats visko pamatyti.

Jūs, ir kiti dvasiškiai, vyskupą begindami bandote kaltę suversti komunistiniams agentams. Tikriausiai yra ir jų, tačiau kodėl tokia Punska lietuviška gimnazija kurios mokiniams ir aš žoditariau, yra pilnai lietuviška. Ten lietuviai mokytojai, daugiausia anksčiau patys baigę šią gimnaziją, moko lietuviškai. Ten dainuojama ir šokama lietuviški šokiai, ten yra ir tikra patriotinė lietuviška dvasia, kai dabar jau yra pabaigta statyti ir nauja puiki sporto salė. Gi gimnazijos auklėtiniai, baigę ir besimoką, tikrai negalėtų būti geresni lietuviai patriotai. Tuo tarpu katalikų bažnyčia Lenkijoje ir jos aukštieji vadovai, vietoj rodydami tikrą krikščioniškąją meilę lietuvių katalikų mažumai ir tuo pačiu stodami į tyliąją kovą prieš ateizmą, lietuvių atžvilgiu yra daug blogesni, negu pati ateistinė valdžia.

Savo straipsniuose ir kalbose per įvairias radio stotis aš nepasakiau, kad mes turime vyskupą boikotuoti. Visai ne. Aš tik prašiau ir dar prašau, kad kuo daugiau žmonių ir organizacijų rašytų laiškus ir kultūringai vyskupą prašytų, kad jis leistų kartą savaitėje lietuviams turėti savas pamaldas jų protėvių statytoje bazilikoje. Ar tas yra jau taip baisu, ir ar tas yra jau taip nekrikščioniška?

Būdamas Montrealio olimpiadoje sutikau vieną aukštą šio trikampio lietuvių intelektualą, kuris, už mano pradėtą akciją, nežinojo kaip man atsидėkoti ir iš to susijaudinimo net pabučiavo mane. Jis, važiuodamas atgal į Lenkiją, vežėsi labai daug įvairių laikraščių iškarpu liečiančių šį reikalą ir sakė, grįžus atgal, jis ir kiti, juos perspausdins ir paskleis visame Suvalkų trikampyje parodant, kad ir laisvame pasaulyje jie nėra pamiršti ir jais mes rūpinamės.

Baigdamas prašau ir jus, Prelate, ir mūsų visą dvasiškiją, nebūti nuošalyje, bet prisidėti prie bendro darbo, kad nors maža dalimi būtų praskaidrintas Seinų lietuvių blankus gyvenimas, nes tikrai jie nėra blogesni, tikriausiai dar geresni ir lietuviai, ir katalikai, kaip kad esame mes.

Antanas Laukaitis

NEGI TAIP IR PALIKSIM?

A. Diržys savo straipsnyje "Apie Laisvės žiburį New Yorke" išspausdintą Dirvoje š. m. rugpjūčio 12 d., atsakydamas į mano liepos 22 d. laišką "Dar dėl žygio ir Laisvės žiburio" bando įrodyti, kad ten keliame priekaištai esą paremti neteisingais faktų tvirtinimais primindamas, kad anoji atskaitomybė buvo patiekta ne tik gerai (ta da siekusi net 60 tūkstančių dol. aktyvo), bet pirmą kartą mūsų organizaciniame gyvenime taip detalčiai ir pavyzdinčiai kur parodytas

grynas likutis per 16 tūkstančių dol. Apie tų 16 tūkst. dolerių sunaudojimo atskaitomybę aš ir užsiminiau aname laiške Dirvoje, nes ji dar jokio oficialaus organo nėra patikrinta ir pilnai paskelbta. Tą A. Diržys irgi gerai žino. A. Diržys paliesdamas aną taip gražiai ir pavyzdinčiai sutvarkytą atskaitomybę, iššaukė vėl naują pasisakymą "Dar daugiau dėl žygio ir Laisvės žiburio" Dirvoje Nr. 36, kuriame K. Matuzas rašo apie 600 dol. neapmokėtą sąskaitą ir žygio filmo nepanaudojimą. Kas nors turėtų išspręsti ir šį reikalą. Bendruomenės suvažiavimuose šis žygio klausimas keliamas nuo 1969 metų. Koks reikalas viską slėpti, kodėl neužbaigti gražiai atmintiną žygį garbingai?

Toliau A. Diržys tvirtina būk tai priekaištautojas susipainiojo tarp radijo vedėjo ir klubo valdybos kompetencijų. Pažiūrėkime kas susipainiojo. Štai po ranka turiu 1969 m. spalio 31 d. R. Kezio pasirašytą kvietimą į jo šaukiamą L. ž. klubo narių susirinkimą lapkričio 16 d. Apreiškimo parapijos salėje, jam pirmininkauti R. Kezys buvo pasikvietęs A. Diržį. Pagal įstatus susirinkimus šaukia valdyba ne programas vedėjas.

1970 m. vasario 8 d. į L. ž. valdybą buvo išrinktas A. Diržys ir prisiėmė valdybos pirmininko pareigas. Nuo to laiko L. ž. klubas kaip oficiali lietuvių organizacija lyg ir nustojo veikusi — nebešaukiami susirinkimai ir nebeduodama jokia atskaitomybė. Paskutinė oficiali žinia apie L. ž. klubą yra 1971 m. kovo 27 d. klubo revizijos komisijos aktas. Jame klubo valdybos pirmininkas A. Diržys ir išdėtininkas P. Baltrukonis pareiškė, kad pinigine atskaitomybė nebuvo vykdoma pagal radijo klubo įstatus. Pinigai laikomi banke "Lithuanian Radio Club" vardu Romo Kezio pilnoje atskaitomybėje ir atsakomybėje. Argi tas derinasi su Laisvės žiburio klubo įstatais bei klubo turto ir izdo tvarkymo taisyklėmis. Nesigirdėjo, kad įstatai būtų pakeisti ar panaikinti. Todėl klubo nariai ir rėmėjai norėtų žinoti kuo vadovaudamasis A. Diržys jau septinti metai sėdi L. ž. klubo valdybos pirmininko poste (valdyba renkama tik vieniems metams) ir kodėl jis išjungė klubo valdybą iš jos reikalų tvarkymo. V. P.

DAUGIAU PAKANTOS IR TOLERANCIJOS

Bendruomeninėmis problemomis nuoširdžiai besisielojęs Ant. Juodvalkis straipsnyje "Mokslo metams prasidedant" (Dirva, Nr. 36), prisimena, kad anksčiau buvę skelbiami vajai mokyklų išlaikymui, "bet pastaruoju metu ir to

negirdėti". Teisus p. Juodvalkis savo teigime, kad šiandieniniai vajai negarūs. Tačiau būtina yra paminėti, kad visoje eilėje kolonijų vajai buvę praversti, aukas telkiant į specialiai pereitos kadencijos LB Krašto valdybos paruoštus aukų lapus. Pagal nutarimą, pusė sumos, sutelktos LB mėnesio proga, palikta vietovės švietimo — kultūros veiklai finansuoti, likusią pusę persiunčiant LB Krašto valdybai panaudojimui per tų sričių Tarybas.

Ant. Juodvalkis straipsnyje taip pat pareiškia, jog "LB daug skiria lėšų ir dėmesio politiniams reikalams, tuo susilpnindami tiesioginius lituanistinio švietimo ir kultūros reikalus". Šio teigimo tikslumas didelė dalimi priklauso nuo interpretacijos: kas vienam atrodo daug, kitam — mažai. Pagrindu imant JAV LB vykdomųjų organų 1976 metų samatą (sumoje \$82,000), išlaidos pasiskirsto sekančiai: švietimo sritis — 42%; kultūros sritis — 22%; laisvinimo veikla — 19,5%; organizaciniai, jaunimo reikalai ir administracija — 16,5%. Taigi kaip iš statistinių davinių matome, taip vadinamiems "politiniams reikalams" skiriama nevisai pilnas penktadalis samatos. Laisvinimo veiklai gautos lėšos buvo rinktos tik tam tikslui. Jas nukreipti į kitą veiklos sritį būtų prieš aukotojo valią.

Jonas Daugėla "Dirvos" Nr. 28 visą straipsnį paskyręs JAV LB rinkimų kritikai. Autorius kvestijonuoja rinkimų demokratiškumą, pačią rinkimų tvarką, pasisako prieš asmens balsavimą pasinaudojant paštu. Nors JAV LB Taryba rinkimus pravedusi aštuntąjį kartą, nors pati rinkiminė tvarka padaryta gramzdžiška, kad tik išvengti priekaištų dėl rinkimų teisėtumo, J. Daugėla LB rinkimų santvarkoje neįžiūri nei mažiausio deimantuko. Sutikčiau, jei J. Daugėla teiktų, jog jie nėra šimtaprocentiniai toboli, tačiau jiems primesti "farso" pavadinimą, kaip J. Daugėla padarė, dvelkia netolerancija. Norisi paklausti, kodėl panašių rinkiminės tvarkos standartų J. Daugėla netaiako, kad ir pavyzdžiui, mūsų politiniams veiksniams. Juk visoje eilėje sąjūdžių rinkimai vykdomi pro forma, neretai net atstovų iš kito sąjūdžio ar organizacijos pasiskolinant, kad "mano" grupė būtų pilnumoje atstovaujama. JAV LB pastangos į nepalankias išsivijos gyvenimo sąlygas įnešti demokratinį momentą, tikrai neužsitarnauja tendencingu J. Daugėlos užmetimu.

Savo straipsnyje J. Daugėla mini ir JAV LB Floridą (Nukelta į 9 ps1.)

MUZIKAS ALOYZAS JURGUTIS NENUSTOJA VILTIES

JURGIS JANUŠAITIS

Štai jau pustrečių metų kai muz. Aloyzas Jurgutis sunkiais kryžiaus keliais, mirties šešėlio lydimas, iš Jugoslavijos laimingai pasiekė laisvės krantą — Italiją.

Ta diena jo gyvenime lieka skaudi ir neužmirštama. Tą dieną Vilniaus geležinkelio stotyje jis paskutinį kar-

tą atsisveikino savo mylimą žmoną Mariją ir jaunametę dukrelę Dainelę ir pasirinko nežinomą kelionę į laisvę. Žmona ši suokalbį žinojo, jam pritarė, gi dukrelė ne. Tai buvusi pati skaudžiausia šeimos gyvenime akimirka, kada laisvės ilgėsys atskiria tėvą ir vyrą nuo žmonos, mylimos dukros, tačiau širdyje vildamiesi vėl netrukus susitikti, bet jau ne tautų kalėjime, bet laisvės šalyje, Amerikoje.

Muz. Aloyzas Jurgutis didelio ryžto ir drąsos vyras. Jis, pasiekęs Ameriką, tuojau kibo į savąją profesiją ir šiuo metu jau dirba konservatorijoje kaip dėstytojas, drauge aktyviai įsijungdamas į lietuviškosios kultūros veiklos plotus, ypač muzikos srityje.

Drauge tuojau pat ėmėsi konkrečių žygių gelbėti okup. Lietuvoje likusią šeimą — žmoną Mariją ir dukrą Dainelę, reikalaudamas, kad jos būtų išleistos atvykti Amerikon pas vyrą ir tėvą.

„Sujudo ir lietuviškoji visuomenė, organizacijos. Netrukus buvo suorganizuotas specialus komitetas "Citizens Concerned for Marija and Daina Jurgutis", į kurį įėjo įvairių organizacijų atstovai, Komitetui pirmininkauja mūsų tautos kankinys Simas Kudirka, o didžiuosius darbus vykdo sekretorius, adv. Povilas Žumbakis, kuris šią bylą ypatingai pajudino, išvystė ir duoda gerus rezultatus.

Turėjau progos plačiau šios bylos klausimais išsikelti ir su muz. Aloyzu Jurgučiu. Jis suteikė man gana įdomios medžiagos ir papasakojo, kaip vyksta jo šeimos iš okup. Lietuvos išvadavimo reikalai.

Sudaryto komiteto tikslas yra atkreipti JAV vyriausybės ir gyventojų dėmesį į šios šeimos skaudų likimą ir prašyti, kad vyriausybė tarpininkautų Marijai Jurgutienei ir dukrai Dainai gauti vizas išvažiuoti iš okup. Lietuvos į Ameriką, pas savo vyrą ir tėvą. Muz. Aloyzas Jurgutis nėra joks nusikaltėlis, o tik jo pažiūros nebuvę marksistinės ir tame režime negalėjęs gyventi. O juk Sovietų Sąjungos konstitucija garantuoja pilną žmogui laisvę. Tad ši šeima ir teprašanti to, ką skelbianti konstitucija. Tikrovėje gi yra kitaip. Neįtikėtina, kad dvidešimtojo amžiaus pabaigoje nebūtų šeimai leista drauge gyventi, kad tai daro okupantas, kuris taip garsiai šaukia apie žmogaus laisvę. Tad leiskite tom dviem moteriškėm išvykti ten, kur jos nori!

Komitetas savo veikloje yra atlikęs daug. Jo dėka virš šimtas kongreso narių

ir senatorių yra parašę laiškus Brežnevui, Padgornui, Kosiginui, Dobryninui, kurie reikalavo Jurgučio šeimai sudaryti sąlygas ir išduoti vizas išvykti iš okup. Lietuvos.

Komitetas kreipėsi į viso laisvojo pasaulio įvairias organizacijas ir prašė šiai šeimai padėti. Pažymėtina, kad labai daug organizacijų į šios bylos eigą aktyviai įsijungė ir okupantui neduoda ramybės savais prašymais, prašant Jurgučio šeimą išleisti.

Komitetas daug kartų kreipėsi į JAV Valstybės departamentą, nurodė Jurgučio šeimos tragišką likimą, tas problemas diskutavo su atitinkamais pareigūnais, kurie taip pat komitetui davė gerų patarimų.

Komiteto ir organizacijų atstovai lankėsi Washingtone ir susitiko daug senatorių ir kongreso narių, jiems buvo įteikta Jurgučio šeimos bylos autentiška medžiaga ir ištraukos iš amerikiečių žurnalų, kuriuose kaip tik patys rusai rašo, kad jie esą humaniški ir sprendžia palankiai šeimų sujungimo problemas, tuo tarpu praktiškai nieko nėra padarę.

Kongreso nariai, rašę sovietų vadams aštirus laiškus, taip pat spaudė ir valstybės departamentą, kad būtų paskubintas šios bylos sprendimas. Nuoširdžios talkos susilaukta iš daugelio senatorių ir kongreso narių, o ypač kongreso atst. Fenwick, kurį ypatingai ši reikalą judina. Milžiniškos pastangos matyti iš paties muz. A. Jurgučio.

Lietuviškoji visuomenė į šią šeimos vadavimo akciją irgi aktyviai įsijungė.

Lietuvių talka buvo didelė. Lietuviai suaugę ir mokyklų mokiniai yra parašę tūkstančius laiškų kongreso ir senato nariams, net pačiam prezidentui ir sovietų vadams. Senatoriui Percy buvo įteikta peticija su 12,000 parašų. Peticiją pasirašė ne tik lietuviai, bet ir amerikiečiai. Renkant peticijai parašus ypatingai daug padėjo invalidas, didelis patriotas, Pranas Budvytis.

Taigi bendrai paėmus, Komitetas Jurgučio šeimai gelbėti yra išvystęs milžinišką veiklą ir rezultatai geri. Turima gerų vilčių, kad po sunkios kovos, po didelių pastangų gali pagaliau sovietai susiprasti ir Marijai Jurgutienei su dukrele Daina leisti išvykti.

Tuo tarpu pati Marija Jurgutienė su dukra nepasiduoda pesimizmui. Ji atkakliai siekia savo tikslo — išvykti. Jos prašymus vis atmeta, tačiau ji nenustoja vilties. Ji, netekusi darbo,

ST. LOUIS LIETUVIŲ ŽINIOS

Sol. Gintaras Aukštuolis, atlikęs meninę programą ALT S-gos St. Louis skyriaus rudens parengime su pianiste Ele Motiejaityte ir skyriaus pirmininke Aldona Švarciene.

RUDENS LAPŲ VAKARAS

St. Louis ir apylinkių Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrius nuo seniai rengia tradicinį rudens lapų vakarą nuotaikos praskaidrinimui...

Šiemetinis subūvimas ypatingai buvo netikėtas — dalyvavo iš Australijos dainininkas.

Gintaras Aukštuolis, gimęs Kaune, užaugęs Vokietijoje, dainavimą studijavęs Karališkoje Melbourno konservatorijoje, Australijoje, prieš metus persikėlęs į Ameriką, toliau tęsęs dainavimo studijas pas Metro Operos solistę Maejorie Lowrence, besiverčias motelių biznį Hot Springs, Ark.

Didžiai dėkingi esame maloniam Gintarui už lietuviškas melodijas, operos arijas ir amerikonišką folklorą, kurie maloniai skambėjo jo plačioje baritono ir boso skalėje.

Taip pat širdingas ačiū čia jau mūsų vietiniai išugdėtai muzikos mylėtojai Elei Motiejaitytei už puikų akompanavimą. Elė šalia pagrindinės profesijos S.I. U., Edwardsville, Ill. pasiekė ir muzikinio išsilavinimo, kuriuo ji leidžia ir mus juo pasinaudoti muzikinės programos dalyje jau nebe pirmas kartas.

Bendrai suglaudus vakaras-koncertas buvo sėkmingas bei teikiantis malonų ir šiltą pobūvio jausmą.

Malonu yra prisiminti suplanuotą ir gražiai praleistą laiką, bet sakoma yra ne mažiau malonu planuoti sekančius gražius susitikimus bei programas.

Tautinės sąjungos ilgametė narė Irena Gintautienė planuoja mums parodyti scenoje savo studijos jauną ir spalvingą baleriną lapkričio 7-tą dieną, 3 val. p. p. Webster's High School, Church St., Collinsville, Ill. Įėjimas nemokamai. Visi

apiplėšta materialiai ir moraliai, nepalūžta, okupantui nenusilenkia ir kovoja už savo teisę. Tikėkime, kad teisingumas laimės.

kviečiami pasigrožėti pristatymu: *Salutė to the USA.*

Turiu pastebėti, jog Irenos Gintautienės spalvų deriniai tikrai pasigrožės. Tad iki malonaus pasimatymo baletų spektaklyje...

O dabar kas dar turite neišnaudoto laiko geriems tikslams, nepraleiskite jį beprasmiškai. Tautinės Sąjungos narės labai vertins, jeigu jūs dalyvausite kalėdinių žaislų — šiaudelių darbuose.

Šios meniškų puošmenų yra labai patrauklios bei stebinančios svetimtaučių akį, tik gaila, kad mes neturime jų pakankamai išpildyti visus pageidavimus, todėl būtų gera, jeigu bent dalinai užpildytumėm tą spragą. Skambinkite 345-5686 arba 566-7624 dėl susitikimo laiko bei vietos.

Tad tikiuosi, jog mes dar turėsime malonių susitikimų ir žiemos metu.

Aga T.

• IV Baltų Studijų Konferencija šaukiama Stockholme 1977 m. birželio 10-13 d. Konferencijas kas antri metai organizuoja Baltų Mokslinis Institutas Skandinavijoje. Kaip ir 1975 m. buvusioji konferencija, ir kitų metų renginys bus atidarytas švedų karališkoje akademijoje, o darbai vyks Hasselby pilyje.

Konferencijos darbai suskirstyti į keturias sekcijas: istorijos, socialinių mokslų, kalbos ir literatūros bei meno. Referantai turi pranešti institutui savo paskaitų temas iki 1977 m. sausio 15 d.

Švedų švietimo bei kultūros ministerija ir Stockholmo miestas pažadėjo finansiškai paremti Baltų Instituto konferenciją.

Baltų Instituto pirmininkas šiuo metu yra Dr. R. Marandi, perėmęs tas pareigas, kai dėl susilpnėjusios sveikatos atsistatydino latvis Dr. B. Kalniņš, veikliai prisidėjęs prie šios institucijos įsteigimo. Vienas iš trijų vicepirmininkų yra lietuvis fil. lic. Juozas Lingis Stockholme.

(Atkelta iš 8 psl.)

dos apygardą, kad jos delegacija būtų tai gubernatoriui prisistačiusi kaip kalbanti 25,000 Floridos lietuvių vardu, kai tuo tarpu vos mažutėlis to skaičiaus procentas LB Tarybos rinkimuose tedalyvavęs. Pastaba būtų tikrai vietoje, jei šios tendencijos neturėtų visi mūsų organizacijų vadovai ir ji mūsų tarpe nevyrautų, ypač kalbant su amerikiečių valdžios pareigūnais. Nusižengiamo visi, bet tai yra daroma norint ne savo asmenį iškelti, bet siekiant mūsų kenčiančiai Lietuvai paramos, paguodos žodžio sulaukti. Juk niekam neatėjo į galvą mintis papriekiauti ALTOs pirmininkui, kai 1975 m. balandžio 20 d. "New York Times" laidoje jis kalbėjo 1,5 milijono "etninių lietuvių" vardu. Ir nors su dr. K. Bobeliu šiuo metu esame skirtinguose poliuose, drįstu teigti, kad jis gerai pasielgė. Lietuvių skaičių drastiškai numažinus, vargu ar "New York Times" žurnalistas jo pareiškimu būtų susidomėjęs ir su kitų tautybių vadovais citavęs.

Esu nuomonės, kad vieni kitiems turime rodyti daugiau pakantos, tolerancijos. Tada ir lietuviškoji veikla bus sėkmingesnė ir erzelio visuomeniniame gyvenime bus mažiau. Tuo pačiu ne vienas ir pats gyvenimas saulėlydžio metais bus daug malonesnis.

Algimantas S. Gečys
JAV LB Krašto
Valdybos pirmininkas

DIRVA MAN PATINKA...

Alfonsas Murelis, gyv. Chicagoje, atnaujindamas Dirvos prenumeratą ir pridėdamas 7 dol. auką, rašo: Turiu pasakyti, kad dabar laikraštis yra mano mėgiamas dėl gerų straipsnių, kaip tai apie 2 karą — apie Hitlerį ir jo generolus, Laukaičio straipsniai maloniai skaitomi. Formatas laikraščio labai geras, straipsniai nekilnojami toli, o tik į sekantį puslapį, tas skaitytojujui sudaro patogumą. Tik prašyčiau neapsileist ir parinkti įdomių straipsnių iš mūsų rašytojų, o taip pat gerų straipsnių — vertimų.

A. Murelis
Chicago, Ill.

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

SU A. A. ELENA JABLONSKYTE- GILVYDIENE ATSISVEIKINANT

Daug kam buvo netikėta staigmena, kai sužinojo, kad spalio 13 d. Providance ligoninėje mirė Elena Jablonskytė-Gilvydienė.

Elena Jablonskytė-Gilvydienė gimė 1897 m. birželio 13 d. Ž. Panemunėje, Suvalkijoje. Jos tėvas buvo kalbininko Jono Jablonskio brolis. Likimo buvo lemta, taip kad Elena I Pasaulinio karo metu atsidūrė Rusijoje. Maskvoje baigė aukštesniąją mokyklą su pedagogine klase. Vėliau Rygos universitete studijavo matematiką ir fiziką. Lietuvoje dėstė matematiką Panevėžio mokytojų seminarijoje, o karo metu rusų kalbą Vilkaviškio gimnazijoje. Sveikatai susilpnėjus gydydė užsienyje. Elena Gilvydienė augino gražią šeimą ir buvo šios šeimos ne tik augintoja, auklėtoja, bet ir visa jos širdis, varyklis ir vairuotoja. Tai buvo stiprios valios stiprių lietuviškų tautinių ir religinių principų moteris, lietuvė motina. Didesnėse ar mažesnėse bėdose neprarasdavo galvos, tuojau ieškodavo sprendimo ir išeities.

Yra sakoma, kad apie mirusį reikia kalbėti gerai, bet apie a. a. Elena Jablonskytė-Gilvydienę, kad ir norėtų nerastum, ką nors blogesnio pasakyti. Su visais ji buvo draugiška, nuoširdi, jautri ir visiems norėdavo padėti.

I Ameriką atvyko 1949 metais ir apsigyveno Detroito. Buvo uoli šv. Antano parapijos narė, tretininkė ir vadovavo amžinojo rožinio rateliui.

Paliko nuliūdime: vyrą Alfonsą, sūnus Algimantą, Mindaugą, Jaunutį ir Antaną su šeimomis, dukteris:

Aldoną ir Mariją su šeimomis ir kitas gimines Lietuvoje, Australijoje ir Kolumbijoje. Vyrui, sūnams ir dukterims, bei jų šeimoms reiškiau užuojautą.

VEDYBINĖS SUKAKTYS

Spalio 17 d. Stasio Butkaus šaulių kuopa turėjo ypatingą šventę. Kuopos valdybos 2 poros šventė vedybines sukaktis. Kanklininkų vadovė Danutė ir Leonas Petroniai 25 metų sukaktį ir moterų sekcijos vadovė Adelė ir Jonas Poderiai 42 metų sukaktį. Jų pasveikinti tą dieną į A. ir J. Poderių namus susirinko gausus būrys draugų.

Abiems poroms buvo įteikta gražių dovanų.

RUDENS BALIUS

Lapkričio 20 d. 7 v. v. Dariaus ir Girėno klubas kartu su Lietuvių Namų draugija savo namuose rengia tradicinį rudens balių. Meninę programą atliks St. Šližio moterų ansamblis. Gros Rimo Kaspūčio orkestras. Bus gausus dovanų pasiskirstymas-loterija.

★

Lapkričio 24 d. LKMA suvažiavimo proga Kultūros Centre bus atidarytos dvi parodos: 7:30 leidinių ir narių raštų. Tvarko Rita Garliauskaitė. 8 v. v. dail. A. ir A. Tamošaičių tapybos ir tautinių rūbų paroda. Tvarko Viktoras Veselka.

UŽDARYTA MENO PARODA

Spalio 24 d. 5 v. v. buvo uždaryta Detroito Lietuvių Bicentennial Komiteto surengta Tarptautiniame Institute meno paroda. Ją kasdien aplankydavo apie 150 žmonių. Lankė grupėmis ir pavieniui. Mokyklos atvažiuodavo autobusais. Lan-

kytojų tarpe buvo atvykusių iš Chicagos, Lansingo ir kitų vietovių.

Spalio 19 d. Lietuvių Bicentennial Komitetas parodos patalpose Instituto vadovybei už bendradarbiavimą šią parodą ruošiant, surengė padėkos vaišes.

Lapkričio 18-21 čia įvyks etninių tautų mugė. Dalyvauja ir lietuviai. Kultūros klubas turės kultūrinį skyrių ir šv. Antano parapija svetainę, kuriai vadovaus Pranciška Televičienė.

• Aušros liuanistinės mokyklos mokiniai, vadomokytojos Cicilijos Gajauskienės, spalio 2 d. aplankė Lietuvių Bicentennial Komiteto suruoštą Tarptautiniame Institute meno parodą. Su eksponatais mokinius supažindino mokytoja Stefa Kaunelienė. Baigus aiškinti paklausė: — Vaidučiai, kas iš eksponatų geriausiai patiko? — Lėlės, atsakė mokiniai.

PAGERBTAS RAPOLAS VALATKA

Spalio 10 d. Kultūros Centre buvo pagerbtas Rapolas Valatka, radijo valandėlės "Lithuania Melodies" steigėjas ir ilgametis vedėjas. Kartu buvo paminėta ir jo visuomeninė veikla. Programą pravedė Algis Zaprackas. Pagerbimo metu sveikino: adv. Rimas Sakis, Magdalena Smailienė, Julija Medinienė, Algis Rugienius Vacys Urbonas, Vytautas Kutkus, Jurgis Baublys, Antanas Sukauskas, Valė Tautkevičienė ir Mykolas Kizis. Šia proga Valatkams buvo įteikta gražių dovanų.

AKTORĖS MIKŠIENĖS PAMINĖJIMAS IR JURASŲ SUTIKIMAS

Lapkričio 13 d., šeštadienį, Kultūros Centre įvyks aktorės Zuzanos Arlauskaitės-Mikšienės teatrinės veiklos paminėjimas ir Aušros ir Jono Jurašų sutikimas.

Programa prasidės 7-tą val. vak. punktualiai. Apie 45 minutes skiriama Mikšienės minėjimui-akademijai ir po trumpos pertraukos bus pristatyti Aušra ir Jonas Jurašai.

9 val. vak. įvyks Jurašams pagerbti vakarienė, kurios metu Jurašai atsakins į paklausimus. Organizacijų atstovams ir atskiriems asmenims bus proga pasveikinti svečius ir su jais pasikalbėti.

Įėjimas — auka. Gi vakarienės dalyviams 7 dol. asmeniui. Norintieji dalyvauti Jurašų pagerbime ir vakarienoje, prašome registruotis pas Jurgį Baublį, Gintę Damušytę ir Antaną Sukauską. Parengimą organizuoja komitetas ir jam vadovauja Jurgis Baublys.

★

Jurgio L. Šukio ir Damėlos T. Burdaitės sutuoktuvės įvyks lapkričio 13 d.

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

Per Angliją greičiau, geriau, pigiau. KALĖDINES DOVANOS

Siuntinys 2 1976.

Vyriškam arba moteriškam paltui vilnonė angliška medžiaga, arba vilnonė labai gera eilutei medžiaga su įaudimu "All wool made in England"; crimpleno medžiaga moteriškam kostiumeliui, arba crimpleno medžiaga dėl dviejų suknelių; 1 vyriški nailono išėginiai marškiniai; 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarele; 2 poros vyriškų arba moteriškų storų nailoninių kojinių; gėlėta crimpleno medžiaga suknelei.

Kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis \$160.00

Į šį siuntinį dar galima dadėti prekių 10 svarų svorio. Bet čia primename, kad į siuntinį galima dėti tik 12 metrų medžiagų, išskyrus dirbtinį minką, kuris į šį skaičių neįeina.

Žemiau siūlome keletą populesnių dovanų.

Dirbtinio minko kailis 1 moteriškam paltui	\$80.00
Jeans "Wrangler", vyriškos arba moteriškos	36.00
Vyriškas arba moteriškas nertinis	24.00
Geresnės rūšies nertinis	32.00
Kojinės, vyriškos arba moteriškos, nailono	2.25
Tights	3.50
Crimpleno medžiaga, tinka kostiumeliui arba suknelei, kaina už 1 metrą	9.00
Vilnonė medžiaga suknelei. Kaina už 1 metrą	10.00
Nailono apatinis	9.00
Vyriški nailono marškiniai	10.00
Geresnės rūšies marškiniai	15.00
Lietisargis, telescop	12.00
Vilnonė skarelė	11.00
Angliška vilnonė labai gera 1 eilutei medžiaga	50.00

Šios kainos yra su įskačiuotu nauju muitu.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą ir kitas šalis.

BALTIC STORES LTD.

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT.

Tel. 01 739 8734 arba 01 460 2592.

IMMEDIATE OPENING BAKERY

PRODUCTION SUPERVISORS

Brownberry Ovens, Division of Peavey Co. has an immediate openings for a 3d shift Production Supervisors, Individuals should be knowledgeable in all phases of straight dough bread processing and makeup. Experienced in Food Industries would be acceptable.

Send Resume In Confidence To:

Plant Manager

BROWNBERRY OVENS

2000 Highland Rd.

Twinsburg, Ohio 44087

An Equal Opportunity Employer

(42-48)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY'S MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Dvidešimtas koncertas Baltimorėje

Tautinės S-gos Baltimorės skrybiaus spalio 9-tą dieną surengtas koncertas, neskaitant kitokių mūsų sk. renginių, buvo iš eilės dvidešimtas. Kaip ir dera su kaktuviniu, jis iškilesnis už bet kada kitus čia įvykusius, nes šį kartą programos atlikėjais pakviesti pajėgiausi Chicagos Lietuvių Operos solistai.

Būdami viena mažesniųjų nausėdijų, didžiuosius menininkus atvykti "į provinciją" (kaip chigagiečiai mus vadina) kalbinome nedrąsiai. O kai jie mūsų pasirinktą dieną pažadėjo atskristi, nekantriai laukėme, vis prisibijodami, kad tik niekas jiems nesutrukdytų kelionės, kad tik laimingai mus pasiektų. Ir jiems ir mums, rengėjams, ne viskas sklandžiai sekėsi. Koncerto išvakarėse Baltimorėje visą dieną pylė lietus, ir pūtė smarkūs vėjai. Nors lėktuvų nutūpimo vieton svečiai turėjo atskristi apie 8 val. vak., jų ten sulaukėme tik apie 12 val. nakties.

Dar to negana. Chicagijoje, jiems lėktuvo belaukiant, kažkas pavogė St. Baro lagaminėlį su gaidomis. dėl šio nuotykių teko keisti porą programos dalių. Šis blogis tačiau išėjo į gerą: gaidų praradimas virto solisto St. Baro didžiu triumfu, kai jis vieton nu-

matytos ištraukos iš V. Marijošiaus "Priesaikos" padainavo ariją iš Halevy operos "Žydės". Ji atlikta tokia balso jėga, tokiu giliu įsijautimu ir širdį veriančiu išraiškos tragizmu, kad vargu kada ši arija bus buvusi solisto įspūdingiau sudainuota. Publika čia buvo visiškai priblokšta, plojimui atrodė nebebus galo.

Vėliau, svečiams chigagiečiams bevakarieniaujant, kiti du kolegos dainininkai St. Barui juokais prikišo, kad jis su savo "žyde" juos tarsi užtemdęs. D. Stankaitytė neva skundėsi, kad po Baro jos sudainuotoji, kaip ji pati sakė, "arijū" blankiai nuskambėjusi.

Visi solistų atliktieji dalykai buvo rinkiniai. St. Baras išsitarė, kad esą daug lengviau būtų buvę padainuoti ištisai visą nedidelės apimties operą, negu atskiras įvairių operų ištraukas, nes pagal skirtingą veikalo pobūdį tenka solistui atitinkamai prisitaikyti, vis kitaip įsijauti į kiekvieno dalyko dvasią. Koncerto programa susidėjo iš šių operų ištraukų: Beethoveno "Fidelio", Bizet "Perli žvejų", Gounod "Fausto", Klovos "Pilėnų", Mozarto "Don Giovanni", Marijošiaus "Priesaikos", Thomas'o "Mignon", iš Verdi "Aidos", "Traviatos" ir "Likimos Galios" — solo arijų, dvejetų ir trejetų. Ypač šie du pastarieji deriniai (duetai ir trio) buvo mažiau pažįstami arba daug kam visai negirdėti, užtat publiką labiausiai domino, mat, čia daugiau vaidybinės išraiškos.

Apskritai, visi keturi chigagiečiai pasirodė esą muzikos ir dainos meno aukštumoje. Solistai žvilgėjo vi-

somis pirmojo vokalistu savybėmis: puikiu dainuojamo dalyko perteikimu, balso lanktumu ir jėga, giliu įsijautimu, aiškia žodžių tarsena ir tiksliais, santūriais vaidybiniais judesiais.

Mūsų gerokai senstelėjęs ir greit "išsikvepiąs" fortepijonas Alv. Vasaičio buvo priverstas pasitempti ir gyviau atsiliepti. Įgudusia skambinimo technika, lengvai pereinant iš vieno stiliaus į kitą, akompaniatorius buvo artimai sutapusi chigagiečių dainininkų trejeto palydovu.

Po programos į papuoštus gėlėmis dainininkus rengėjų vardu padėkos žodį tarė dr. E. Armonienė. Pasigėrėjusi jų dainavimu, kuris ypač žavėjęs vyresniosios kartos klausytojus, gerai prisimenančius Kaulo Operos spektaklius nepriklausomybės laikmečiu, ypač vertino, kad solistai, nepaisydami didelių sunkumų, su kitais bendradarbiais atkūrė liet. operos meną čia, išėivijoje, mus džiugindami ir keldami pasididžiavimo.

Dar senosios ateivijos pastatytoji Baltimorės Liet. Svetainė vargu kada bus aidėjusi tokio galingumo ir muzikinės darnos garsais. "Jiems ta salė (talpinanti apie 600 žmonių) per mažą" — stebėjosi vienas jaunesniųjų baltimoriečių. Kiti sakėsi, kad, beproįant, net delnai paskaudę. Publika žavėjosi ir stebėjosi. Vienus stebino žmogaus balso nepaprastas pajėgumas, o kiti, ypač čiagimiai, tik tą vakarą patyrė, kad lietuviai išėivijoje turi savo operą ir tokius iškilus dainininkus. Vienas čia gimęs liet. kilmės daktaras, negalėdamas atsistebėti, tarsi pats sau, vis kartojo: "Lietuviška

Keturi operos didieji iš Chicagos žavėję baltimoriečius. Iš kairės: A. Vasaitis, S. Baras, D. Stankaitytė ir J. Vaznelis.
A. Sajauskos nuotr.

opera... Lietuviška opera!"

Netrūko betgi ir tokių, kuriems šios rūšies dainavimas sunkiau suprantamas, ne vienas jų pasigedo liaudies dainų ar ko nors pagal jų skonį lengvesnio.

Kad tie trys Chicagos dainininkai ir vadinami didžiaisiais, tačiau bendraudami su žmonėmis, betarpiški, nuoširdžiai draugiški ir simpatingi. Jie rengėjams net prikišo, kad po koncerto, juos atskyrę nuo publikos, vaišino kitame kambaryje — jie mieliau būtų pasilikę su visais salėje. Todėl po vakarienos tuoj visi

įsimaisė tarp publikos. Žmonės spietėsi prie dainininkų arčiau susipažinti, pasišnekėti. O prie St. Baro susidarė net eilutė: vieni norėjo autografo, kiti jį sveikino, reikšdami nuostabą jo puikiu dainavimu.

Spalio 9-tosios koncertas klausytojams paliko gily įspūdį. Jei baltimoriečiai nesusigundys šio šaunaus ketvertuko dar kartą pasikviesti, tai teks gal retkarčiais ta nepamirštamo vakaro prisiminimais bent iš juostos pasigėrėti. Vietinės Liet. Radijo valandos vedėjai, rodos, koncertą ištisai įsirekordavo. S. M.

Naujas KARYS

Po vasaros atostogų rugpiučio-rugsėjo mėn. žurnalas KARYS vėl skaitytojų rankose.

Viršelį puošia dail. M. Dobužinskio dramatinis piešinys, šv. Petro ir Povilo bažnyčios šiauliuose didžiosios durys.

Per ištisus 26 metus, čia išėivijoje, KARYS visada yra aktualus savo specifiniu, nekasdienišku turiniu.

Šiame numery išspausdinta dr. K. Jurgėlos str. "Lietuvos saitai su J. A. Valstybėmis", A. Budreckio "Felikso Miklaševičiaus įgaliojimas" puldinėti Anglijos laivyną, V. Lagenpušo "Pusei šimtmečio praėjus" — pluoštas prisiminimų ir P. Bogutos "Amžių dulkes pažarsčius" — mūsų Vyčio istorija, O. Žadvydo žiaurūs išgyvenimai okupanto — sovieto naguose.

"TREMTIES TRIMITAS" savo puslapiuose spausdina įdomius straipsnius: "Baisusis Birželis", J. A. Valstybių lietuvių įnašas Lietuvos šaulių Sąjungai". Nežinodami savo tautos praeities neišmanysime nei jos ateities. Susipažinti 1 egz. atsiunčiamas, pasiuntus 2 dol. šiuo adresu: KARYS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Metinė prenumerata tik 10 dol.

WANTED TOOL AND DIE MAKERS

The Spicer Clutch Division of Dana Corp. located in Auburn, Indiana, has openings for Journeyman tool and die makers. Must have or be able to obtain A U A W Journeyman's card. Prefer experience with stamping dies and fixtures, must be available to work any shift.

CONTACT PERSONNEL DEPARTMENT
FIFTH-BRANDON STS.

AUBURN, INDIANA 46706
(219) 925-3800

An Equal Opportunity Employer (44-4)

MILLWRIGHT JOURNEYMAN

Require individual with 8 years qualified experience in trad working on heavy duty equipment maintenance. Starting ra \$6.35 per hour, plus cost of living, and excellent fringe benefits. Must be able to work all shifts. Apply:

PEERLESS CEMENT COMPANY

9333 Dearborn Street,
Detroit, Michigan 48209
or Call 313-842-4600, Ext. 284

An Equal Opportunity Employer

DIE MAKERS

Prefer experience in automotive type die work. Must be qualified and have good employment history. 3 shifts. Apply, write or call:

CHECKER MOTORS CORP.
2016 N. PITCHER
Kalamazoo, Michigan 49007
616-343-6121, Ext. 293

An Equal Opportunity Employer (44-49)

FASTENER PERSONNEL

WE HAVE OPENINGS FOR THE FOLLOWING SPECIALTIES:

HEADER OPERATOR	DIE CRIB ATTENDANT
BOLT MAKER OPERATOR	MACHINE REPAIR
TOOL AND DIE MAKER	INSPECTOR

EXPERIENCED PERSONNEL APPLY IN PERSON AT

THE LAMSON & SESSIONS CO.
BEDFORD HTS. PLANT
5185 RICHMOND RD.
BEDFORD HTS., OHIO 44146

An Equal Opportunity Employer (44-46)

COOKS AND BAKERS

For work in Gulf of Mexico off Louisiana and Texas coast, free room and board while offshore also fringe benefits. You can work 7 days on and 7 days off or 14 days on and 7 days off or 21 days on and 7 days off. Cooks \$380 per weeks work. Bakers, \$325 for weeks work. Only qualified cooks and bakers need apply.

If interested call 504-879-3511, 7 a. m. to 4 p. m.
Monday thru Friday.

We are an equal opportunity employer (42-44)

BINDERY SUPERVISOR WORKING 2ND SHIFT

Must have knowledge of perfect binding and saddle stitching.
ALSO

MUELLER BINDERY OPERATOR ON RB-5
FOR 2ND SHIFT

Expanding company — good pay and fringe benefit.

CALL R. F. BAKER
LITTLE ROCK, ARK.
501-374-0271, EXT. 70
(Between 8 am and 3 pm)

(42-45)

Julija Ignatavičiūtė užsiėmimo su mažomis skautėmis.

'RUDNOSIUKO' STOVYKLOJE

Dažnai pagalvojame, kokia ateitis bus mūsų vaikų Amerikoje? Ar pasiseks jiems įskiepyti meilę Tėvynei Lietuvai?

Praeitą vasarą aš su Rita Matiene ir mūsų dukrelėmis aplankėme "Rudnosiuko" mergaičių skautų stovyklą. Kuri buvo Clay Park, Canal Fulton, Ohio. Tik įvažiavus į stovyklą, tuojau pajutom lietuviškai skautišką dvasią. Pasipylė būrys mergaičių kalbančių lietuviškai. Koks džiaugsmas buvo mano mažai dukrelei (dviejų su puse metų) kai ji galėjo suprast ir padraugaut, jautėsi kaip savo šeimoje, mergaitės ją nusivedė prie

skautiškai gražiai papuoštų palapinių. Apžiūrėjom jų "darbelius", kurie buvo gan meniškai padaryti iš akmenų ir medžių šakelių. Kai kurios sakė veš savo "darbelius tėveliams lauktuvių. Skautiški pietus, draugiškoje nuotaikoje buvo skanūs ir šilti. Po to sekė žaidimai, kur nebuvo aplenkta nei mažųjų svečių. Už poros valandų maudimasis ir plaukimas. Dalyvavome visos, mažasias skautukes prižiūrėjo Renė Motiejūnaitė, Dalė Miškinytė ir Ramunė Jonaitytė.

Vadovė Rauda Geležienė pavyzdinčiai tvarkė stovyklą. Tai sunkus darbas, rei-

kalaujantis supratimo ir daug kantrybės. Rūpinosi, kad skautukės praleistų laiką linksmai ir naudingai, tad nebuvo užmirštas elgesys, darbštumas ir tvarkinumas. Visi turėtų būti dėkingi tokiai vadovei. Jai talkininkavo Julija Ignatavičiūtė ir Rūta Giedraitytė. Kulinarijos pareigas ėjo Birutė Vedegienė, jos priežiūroje valgis buvo skanus, maistingas ir niekad jo netrūko.

Grįžom namo pavargusios, bet pilnos gerų įspūdžių. Mus džiugino tie įspūdžiai, bet tas yra šiandien. Šiandien gyvenant reikia galvoti apie rytojų. Tad, mano ir manau kitų tėvų rūpestis yra neapvilti, perduoti savo vaikams tai, ką mes iš savo tėvų paveldėjome — meilę Lietuvai, o su ja visas yra įmanoma.

Grażina Kudukienė

WORCESTER**LIETUVIŲ VARDŲ ĮAMŽINIMO VAJUS**

Šiomis dienomis, energingų ALRK Moterų Sąjungos narių pastangomis, nusistatyta praveisti aukų vajų, surinkti 2100 dol., ir tuo prisidėti prie visų Worcesterio miesto gyventojų pasiryžimo išgelbėti bei atnaujinti istorinį pastatą Mechanics Hall. Šis gražaus stiliaus pastatas, buvo užbaigtas ir pvestas plačiai visuomenei 1857 m. kovo mėn. 19 d. Jis randasi pagrindinėje miesto gatvėje. Lietuviai praeityje šiame pastate turėjo visus savo kultūrinius parengimus, koncertus, susirinkimus.

Aukų vajui praveisti sudarytas komitetas, pasiskirstyta pareigomis. Oficialiai vajus bus pradėtas š. m. lapkričio mėn. 28 d. Moterų sąjungos suruoštam koncerte, šv. Kazimiero parapijos salėje.

Lietuvių vardo įamžinimas — sveikintinas. Mechanics Hall pastate bus pritvirtinta lentelė su įrašu — LITHUANIAN OF WORCESTER — liudijantis mūsų įnašą į istorinių bei kultūrinių pastatų išlaikymą. Šis pastatas, ir su juo surištas kultūrinis veikimas, senesniųjų lietuvių atmintyje neišdildomas.

Visi lietuviai kviečiami prisidėti prie šio gražaus sumanymo.

BENDRUOMENĖS PIETOS

Š. m. lapkričio mėn. 7 d. 1 val. p. p. Maironio Parko patalpose rengiami Worcesterio LB pietūs, su įdomia programa ir loterija.

Worcesterio ir visų artimųjų miestų lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti šiuose pietuose, pasiklausti Meno Ratelio penketuko, vad. V. Roževičius, skambių dainų, grožėtis mūsų jaunimo pasirodymais, deklamacija ir tautiniais šokiais.

Brangiai mamytei

A. + A.

ONAI LAURAITIENEI

Lietuvoje mirus, jos sūnų ALEKSĄ su šeima

nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

L. ir M. Lendraičiai

AMERIKOS SUKAKČIAI PAMINĖTI KONCERTAS

Moterų Sąjunga š. m. lapkričio mėn. 28 d. 3 val. p. p. šv. Kazimiero parapijos salėje, rengia Amerikos sukakčiai paminėti koncertą. Programoje operos sol. Robertas Yakutis ir muzikalinis vaidinimas — Mano motutė man pasakojo.

Solistas R. Yakutis worcesteriečiams gerai pažįstamas (jis iš čia kilęs, jo mama buvusi Moterų sąjungos narė), tačiau jo gražaus dainavimo, retai turi progos išgirsti; dėl to dabar džiaugiasi po ilgos pertraukos, vėl galėsia žavėtis jo patiektomis dainomis.

Atsilankiusieji nebus apvilti ir J. Mack paruoštu vaidinimu, vaizduojančiu pačių pirmųjų lietuvių JAV sunkias dienas, rūpesčius ir visuomeninę veiklą.

Worcesterio ir jo apylinkių, bei visų kitų artimųjų miestų lietuviai, kviečiami gausiai dalyvauti šiame rengime. Po programos — užkandžiai. Įėjimas — 2.50 dol.

Tad nepraleiskime šios retos progos, skirkite šią dieną šiam koncertui.

NEW YORK**"RUGIAPIŪTĖ" NEW YORKE**

Lietuvos Atsiminimų radijas New Yorke savo 35 metų gyvavimo Jubilėjaus šauniam užbaigimui, Kultūros židinyje, lapkričio mėnesio 13 dieną rengia linksmą ir nuotaikingą "Rugiapiūtę". Šią trijų veiksmų muzikinę pjesę išpildys Washingtono - Baltimorės studentų sambūris Malūnas. Rugiapiūtė tiek savo turiniu, tiek muzika ir tautiniais šokiais vaizduoja lietuviško kaimo buitį su darbymečio papročiais, dainomis bei tradicijomis.

Matysime akiai malonų scenovaizdį: sodiečio pirkį su gonkomis, koplystulpiu, sodybos kiemą su pastatais, lovį gyvuliams girdžti ir t.t. Pagrindiniais veikėjais bus ūkininkas, jo žmona, jų duktė ir jos bernelis studen-

tas, ir žinoma, daug ūkio darbų talkininkų bei jaunimo. Matysime iškilmingą pabaigtuvių eiseną ir šeiminkams nešamą iš rugių nupintą vainiką — "oi tu, rugeli, žiemkentėli..." Šokėjus ir dainininkus lydės orkestras, susėdęs prie rampos. Po programos šokiai, grojant Phil Smerdy orkestrui. Vakaro pradžia: 7 val. vakare punktualiai, o šokiai 9 val. Įėjimo auka 6 dol., o studentams 4 dol. Laukiami visi lietuviai, o ypatingai jaunimas iš New Jersey, New Yorko ir Connecticut.

• Prof. Jokūbas Stukas, žymus New Jersey veikėjas ir Lietuvos Atsiminimų radijo valandos New Yorke vedėjas, pergyveno didelę automobilio nelaimę. Spalio 18 naktį jam grįžtant iš lietuvių banko direktorių posėdžio Kearny, New Jersey, vienoje gatvių sankryžoje į jo automobilį įlėkė paauglių vairuojamas automobilis, išmesdamas dr. Stuko automobilį į priešingos krypties taką. Tiesiog stebuklingu būdu Jokūbas Stukas išliko gyvas, nors ir buvo smarkiai sukrėstas. Jo naujas automobilis buvo visiškai sulamdytas, o trys paaugliai greitosios pagalbos tapo nuvežti į Newarko ligoninę.

SKAITYTOJŲ ŽINIAI

Daugelis skaitytojų nusišundžia, kad Dirvą gauna nereguliariai.

Pranešame, kad Dirva kiekvieną savaitę antradienio rytą išsiunčiama visiems skaitytojams JAV, Kanadoje ir užjūryje. Jei Dirva ne laiku ar nevienodai pristatoma — kaltė yra pašto, kurio patarnavimas, nežiūrint aukšto mokesčio, kasdien blogėja.

HELP WANTED
ALL AROUND
MACHINISTS
and
EXPERIENCED
TURRET LATHE HAND
Wanted by rapidly growing company
Excellent Benefits
Full Time — Plus Overtime
APPLY
7 A.M. to 5 P.M.
PLAINVILLE
MACHINE WORKS
High Street
Plainville, Ma. 02762
617-699-7575

(44-46)

Mylimam Vyru ir Tėvui

A. A.

PIJUI KIJASKUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą MARIJAI KIJASKIENEI, sūnums kun. GEDIMINUI, ALGIRDUI, JUOZUI, JONUI PIJUI, ALBINUI ir PETRUI, dukterims ALDONAI ir NIJOLEI, jų šeimoms, giminėms ir artimiesiems

Clevelando Skautija

JUOZUI KIJASKUI,

jo šeimai ir artimiesiems netekus mylimo tėvelio,

liūdesio valandoje gilią užuojautą reiškia

Marytė ir Jokūbas
Bederiai**VILJAI ČEPAITEI-REAGAN**

Amžinybėn iškeliavus, jos vyrą CHARLES, sūnų

JONĄ ir tėvelius V. L. ČEPUS ir brolių GINTARĄ,

liūdesio valandose giliai užjaučia ir kartu liūdi

Clevelando Skautija

A + A

ELENAI GILVYDIENEI

mirus, Jos vyrą mielą bičiulį agr. ALFONSA GILVYDĮ skausmo valandoje užjaučiame ir kartu liūdime

Vaclovas Butkys ir
Stasys Pundzevičius

CLEVELANDE

Aurelija Balašaitienė

PAGELTUSIŲ RANKRAŠČIŲ ATSPINDŽIUOSE

Prie nedidelės šviesos jaukiame Reginos Brazaitienės muzikos kambary vartau storus, ranka rašytus gaidų sąsiuvinius. Tvirta ranka parašyta, blunkančio rašalo kontūruose dvelkia kuklios lietuviškos idealistinės dvasios kūryba. Ant viršelio išskaitau 1922 metus. Viena me puslapyje randu harmo-

Sol. Stasė Greičienė.

nizuotą Maironio 'Jaunimo Giesmė' chorui ir keletą populiarių liaudies dainų. Toliau seka Vinco Greičiaus sukurta lietuviškos pramoginės, patriotinės dainos ir religinio turinio giesmės, parašytos fortepionui ir sopranui. Pastebiu, kad ne vien muzika - ir žodžiai yra jo paties. 'Mano tėvas buvo poetas', kukliai paaiškina Regina Brazaitienė, ilgametė Naujosios Parapijos vargonininkė, savo profesijoje pasekusi tėvo pėdomis, kuris buvo vienas iš gambiausių lietuvių chorvedžių, vargonininkų ir kompozitorių Amerikoje. 'Kalėdų Balsų' leidinyje, išleistame 1949 metais Chicagoje, randu 'Prakartėly' giesmę, kurios muzika ir žodžiai parašyti Vinco Greičiaus. Kitoje storokoje knygoje eilė kompozicijų, kaip 'Ausk, močiute drobeles', 'Apynėlis', 'Švinta Aušrelė', 'Mass in Honor of St. Vincent'. 1921 metų rankraštyje yra net kelios kariškos dainos, kaip 'Dunda Kanuolės', 'Andante' ir kt.

Pradetu pokalbį su Stase Vaišnoraitė-Greičiene, muziko ir visuomenininko Vinco Greičiaus našle. Ir jos gyvenimo pagrindinis interesas buvo muzika, nežiūrint to, kad būdama talentinga ir patraukli mūsų tuometinės visuomenės koncertų solistė, ji išaugino keturis vaikus. Sūnus Vincas šiuo metu yra Metropolitan Operos New

Yorke ilgametis smuikininkas, kuris savo ankstyvoje jaunystėje buvo pakviestas koncertuoti Kaune Pasaulio Lietuvių Kongreso proga (Muzikos žinios, 1935 m. rugpjūčio 15 d.). Duktė Regina Brazaitienė jau 34 metai vargoninkauja Naujoje parapijoje. Sūnus Pranas yra medicinos gydytojas, o duktė Stella baigė pedagogiką su magistro laipsniu ispanų kalboje.

Kai jaunasis Vincas Greičius iš savo gimtojo Kalnėnų kaimo atvyko į Ameriką 1904 metais, eidamas aštuonioliktus metus, su tikslu išvengti caro kariuomenės tarnybos, pradinį mokslą baigęs Lietuvoje drauge su mūsų garsiuoju operos solistu Antanu Sodeika, Detroite jis įstojo į kunigų seminariją, kurioje tuo pačiu metu mokėsi keli kiti lietuviai. Pritrūkęs lėšų, jis nuvyko į Chicago, kur susipažino su konsulu B. Balučiu. Balučio paskatintas, Vincas Greičius išvyko į Indianos Valparaiso universitetą muzikos studijoms kurias po šešerių metų sėkmingai baigė su pianino mokytojo diplomu. Būdamas universitete, jis gyvai reiškė si lietuviškoje veikloje, mokydamasis ir toliau lietuvių

Komp. Stasys Šimkus su Vincu Greičium, jr. ir pianiste prie S. Šimkaus namų Lietuvoje.

kalbos ir pagaliau pasiekdamas tokio laipsnio, kad pavaduodavo lietuvių kalbos mokytojus, mokydamas savo bendrataučius lietuvių kalbos ir rašybos. Jis ypatingai gyvai veikė 'Lietuvos Mylėtojų' draugijoje ir redagavo studentų mėnesinį žurnalą 'Jaunimo Sapnai'. Baigęs mokslą, vienerius metus vargoninkavo Waukegan, Ill. Po metų atvyko į Clevelandą kur pradėjo vargoninkauti Šv. Jurgio parapijoje, tuo pačiu laiku mokydamas lietuvių vaikus gimtosios kalbos.

Muz. Vincas ir Stasė Greičiai.

Čia ir prasidėjo Vinco Greičiaus gyvenimo svajonių išsipildymas. Visą gyvenimą buvęs patriotu, jis savo muzikinius talentus nukreipė į savo tautiečių labą, organizuodamas choras, jiems vadovaudamas, rengdamas vaidinimus, koncertus, rašydamas dainas, giesmes, harmonizuo damas mūsų liaudies dainas ir duodamas pianino pamokas. Ilgus metus vadovavęs gausiam 'Teatrališkam chorui', įsikūrus Vyčių chorui, jis 15 metų jį mokė ir jam vadovavo. Šis choras pragarsėjo visose lietuviškose kolonijose ne tik savo gausumu, bet ir savo repertuaro aukštu lygiu. Taip pat jis rado laiko redaguoti 1915 metais Clevelande leidžiamą 'Santikos' laikraštį.

Energingas, visuomeniškas ir linksmas, Vincas nelioko nepastebėtas jaunos Stasės Vaišnoraitės, didelės muzikos mylėtojos ir jau besireiškiančios dainos pasaulyje kaip solistė su gera balso medžiaga ir patrauklia išvaizda. Gimusi lietuvių ūkininkų šeimoje, kuri įsikūrė Gardine, Stasė nuo 12 metų pradėjo giedoti Gardino bažnyčios chore, vietiniam klebonui pastebėjus jos stiprų ir malonų balsą. Savo pusbrolių Andriaus ir Adolfo Ivinskių iškviesta atvykti į Ameriką, ji, Clevelande vos pabuvusi keletą dienų, įstojo į Vinco Greičiaus vadovaujamą 'Teatrališką Chora'. 1914 metais Stasė ir Vincas susituokė, šalia jaunataviškos romantikos radę ir bendrą meilės muzikai interesą. Stasė Greičienė padėjo giedoti bažnytnines solo partijas Norėdama tobulinti savo balsą, nežiūrint didėjančios šeimos, ji 4 metus ėmė dainavimo pamokas pas tuometinę garsią dainavimo mokytoją Alice Dugan ir kitus. Jos balsas švelnus, lyriškas, bet stiprus, išaugo į lyrinį kolaratūrinį sopraną. Ji pradėjo dainuoti kaip populiariausia

veik trimis ketvirčiais šimtmečio ... Išgiedojusi bažnytniuose choruose 45 metus, ji pasitraukė, kad užleistų vietą kitiems. Tačiau ir dabar ji jaučia didelę pagarbą choristams, kurie turi iš tikro paaukoti daug laiko ir atsisakyti asmeniškų malonumų, kad jų giedojimas būtų geras.

Apie savo vyrą ir vaikus ji kalba su didele meile ir pasididžiavimu. Jos vaikai Tomas Brazaitis, Reginos Brazaitienės vienintelis sūnus, šiuo metu politinis korespondentas Washingtone ir kurio straipsniai dažnai matomi ir vietiniuose laikraščiuose, yra jos ypatingas pasididžiavimas. Tos lietuviškos šeimos įkvėptas, ir Tomas nekeičia savo pavardės ir, pagal motinos pasisakymą, jau čia esąs lietuvis ir mylija savo visuomenę.

Prisimindama komp. Naujalisio atvykimą į Clevelandą 1922 metais, Stasė Greičienė kukliai pastebi, kad Naujalis ją kvietęs vykti į neseniai įsikūrusią Lietuvos operą.

Stasė Greičienė domisi knygomis, laikraščiais, visuo meniniu gyvenimu ir skaito Dirvą nuo pat pirmo numerio ... Ar tai tik nebūsimanti viena iš seniausių Dirvos skaitytojų?

Dairausi po kuklų motinos ir dukters namą ir susimąstau. Kiek čia dar paslėptų mūsų praeities prisiminimų, kurie, niekeno nepaminėti, su laiko bėgimu, nepamatys istorijos lapų. Tačiau trupinys prie trupinio, lašas prie lašo, pasikalbėjus su tokiais asmenimis, kaip Stasė Greičienė, gal ir susidarysime paviršutinišką vaizdą tų dienų, kurios davė pagrindus mūsų lietuviško gyvenimo tęstinumui. Tokie, kaip Greičiai ir jiems panašūs ano meto muzikai ir visuomenininkai, savo gyvenimą atidavė savajai visuomenei, ir jų darbo vaisiai dar ilgai bus gyvi. Tik gaila, kad daug dokumentinės medžiagos, rankraščių, senų nuotraukų, su laiku dings, kaip neįvertintos ir neišsaugotos vertybės, kurių prarasti neturėtume.

APLANKYKIT VILNIŲ IR SAVO PAŽISTAMUS 1977 METAIS!

SUSITARKIT DĖL SAVO KELIONĖS CLEVELANDE

Praleiskit 5 dienas Vilniuje, 1 dieną Kaune, 1 dieną Maskvoje ir 1 dieną Amsterdame.

Viskas, įskaitant kelionę lėktuvu iš New Yorko, viešbučiai, žymėsių vietų apžiūrėjimas, maistas ir persikėlimai — tikrai \$792.00.

Išvykstama 1977 m. balandžio 1, 15 ir 29 d.d.

Dėl informacijų ir rezervacijų prašom kreiptis į
KOLLANDER WORLD TRAVEL, INC.

589 EAST 185TH ST.
CLEVELAND, OHIO 44119

TEL. (216) 692-2225

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING
Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.

Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

VIRŠUJE: LB Ohio apygardos ruoštojo spalio 23 d. VIII-jo abiturientų pristatymo Clevelando visuomenei abiturientai-ės. J. Garlos nuotr.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• LAPKRIČIO 6 D. G. Čapkauskienės koncertas Naujos parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 7 D. SLA 14 kuopos 75 metų jubiliejinis banketas Lietuvių Namuose.

• LAPKRIČIO 13-14 D.D. Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando Apylinkės valdyba.

• LAPKRIČIO 14 D. Juliaus Šukio dailės kūrinių paroda Lietuvių Namų salėje.

• LAPKRIČIO 14 D. Rudens Festivalis šv. Jurgio lietuvių parapijoje.

• LAPKRIČIO 20 D. Karuomenės šventės minėjimas Lietuvių Namų salėje. Rengia L.K.V.S. Ramovė.

• LAPKRIČIO 21 D. Kristaus Valdovo šventė Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos parapijoje. Ruošia ateitininkai.

• LAPKRIČIO 28 D. Prof. J. Brazaičio minėjimas. Rengia LFB.

• GRUODŽIO 11-12 D. dail. N. Palubinskienės darbų paroda, rengia shautės židinetės.

1977 M.

• SAUSIO 2 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos Kalėdų eglutė.

• SAUSIO 22 D. Dirvai paremti balius Lietuvių Namų salėje.

• VASARIO MĖN. 5 D. — literatūros vakaras, rengia

moksleiviai ir studentai ateitininkai.

• VASARIO 19 D. Tradicinis užgavėnių blynų balius Lietuvių Namuose. Rengia Pi-

lėnų tunto skautų tėvų komitetas.

• BALANDŽIO 16 D. 1977 m. Grandinėlių balius Slovėnų Auditorijoje.

• BALANDŽIO 24 D. Aldonos Stempužienės - Šviedienės, Jono Švedo koncertas Cleveland Music School Settlement.

• BALANDŽIO 24 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokinių pirmoji šv. komunija.

• BALANDŽIO 30 — GEGUŽĖS 1 D. Ateitininkų šeimos šventė Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos parapijoje.

• GEGUŽĖS 8 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos Motinos dienos minėjimas.

• GEGUŽĖS 22 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokslo metų užbaigimas.

• GEGUŽĖS 22 D. Pedagoginių Lituanistikos Kursų rengiamas O. V. Milašiaus minėjimas.

• BIRŽELIO 5 D. Pedagoginių Lituanistikos Kursų mokslo metų pabaiga.

PAIESKOMI

vaikai Prano KAMSICKO, kilusio iš Kalesnykų km., Udrijos valsč., Alytaus aps. Manoma gyvenę New Yorke. Apie juos prašomą pranešti šiuo adresu: V. Juška, Brooks Alberta, Box 326, Canada, TOJ OJO.

Mokame aukščiausią nuošimtį už santaupų pažymėjimus

6½% įnešus \$1,000
12 mėnesių

6¾% įnešus \$1,000
30 mėnesių

7½% įnešus \$1,000
48 mėnesiam

7¾% įnešus \$1,000
72 mėnesiam

Pagal federalinės valdžios įsaką už santaupas, išimtas o pažymėjimo sąskaitos prieš nurodytą laiką, nemokamas nuošimtis už 90 dienų, o už likusį periodą ant išimtos sumos išmokamas tik reguliarius santaupų knygutės nuošimtis (5 1/4%)

Patogiausias taupymo būdas reguliari taupymo knygutė

Už įnašus mokame

5¼%

Įdedi kiek nori, išimi kada nori

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas du kartus metuose

Santaupų sąskaitos apdraustos iki \$40,000.

**MES TEIKIAME GEROMIS SĄLYGOMIS PASKOLAS
NAMŲ PIRKIMUI**

Open
Saturdays
Closed
Mondays

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

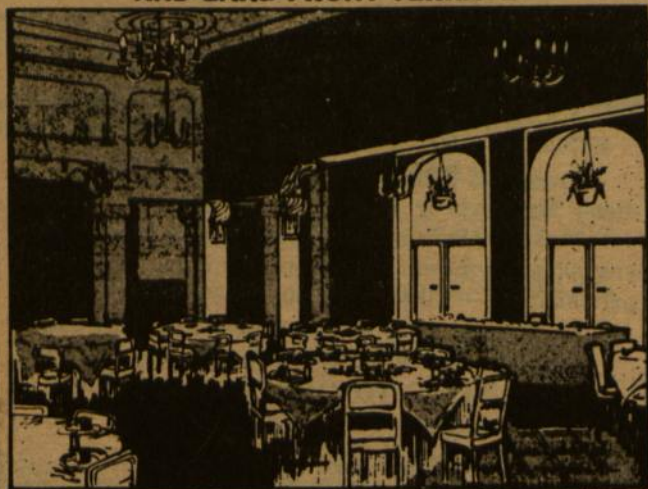
MAIN OFFICE
798 East 185th St.

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Ave.

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Ave.

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road
(near Green)

VISOM PROGOM ATSIMINKIT... **Maison Pierre** **GRAND BALLROOM** AND LAKE FRONT TERRACE

Naudokitės elegantiškom manierom

• VESTUVĖMS • PRIVATIEMS POBŪVIAMS
• BANKETAMS • SOKIAMS • PRIĖMIMAMS
• SCENA DIDELIEMS ORKESTRAMS

Palyginkit mūsų patogumus pobūviams 10-350.
SOKIAI KIEKVIENĄ SAVAITGALĮ GRAND BALLROOM.

12506 Edgewater Drive
prie Cleveland Gold Coast

521-3320

CLEVELANDE IR APYLINKES

SLA KONFERENCIJA

Susisienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomoji Taryba kviečia Ohio Valstijos SLA kuopų valdybas ir organizatorius į pasitarimą — konferenciją svarbiais v a j a u s reikalais — lapkričio 6 dieną, 4 val. p. p. — Lietuvių Namuose, 877 E. 185th St., Cleveland, Ohio.

Konferencijoje dalyvaus SLA Pildomosios Tarybos nariai su svarbiais pranešimais.

Sekmadienį, lapkričio 7 d. SLA Pildomosios Tarybos nariai dalyvaus ruošiamame SLA 14-tos kuopos 75 metų Jubiliejiname bankete.

Dėl platesnių informacijų prašau kreiptis į SLA 14 kuopos pirmininką Alfonsą Mikulskį telefonu (216) 268-1825, arba Finansų Sekretorių Povilą Šukį telefonu (216) 382-4941.

Barbara Mary Jakubs, Helen ir William Jakubs duktė, rugsėjo 24 d. baigė Cincinnati College of Mortuary Science, gaudama diplomą verstinis laidotuvių direktorių profesija ir šiuo metu dirba tėvų Jakubs and Son Funeral Home, 936 E. 185 St., Clevelande.

• SLA 14 kuopos 75 metų sukakties minėjimas-banketas įvyksta šį sekmadienį, lapkričio 7 d. 5 val. vak. Clevelando Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Į šį minėjimą atvyksta ir SLA Pil-

domosios Tarybos prezidentas Povilas Dargis. Bilietai į banketą po \$6.00 gaunami pas P. Šukį, Alf. Braziulį ir Stasį Lazdinį. Dėl smulkesnių šio minėjimo informacijų prašome kreiptis į kuopos pirmininką A. Mikulskį. Kuopos valdyba maloniai kviečia visuomenę dalyvauti.

• Jonas ir Joana Račylai, gyv. So. Euclid, Ohio, miesto bičiulio a. a. Zigmo Petkaus atminčiai pagerbti, atsiuntė Dirvai paremti 20 dol. auką.

Dėkojame už auką.

MIRĖ P. ŠUKIENĖ

Po sunkios ir ilgos ligos mirė Superior Savings and Loan Assn. viceprezidento Pauliaus Kęstučio Šukio žmona Piave (gim. Luccioni).

Po atsisveikinimo su velione Jakubs and Son laidotuvių koplyčioje, spalio 28 d. iš šv. M. Magdalenos šventovės buvo palydėta į Visų Sielų kapines amžinam poilsiui.

Dirva reiškia užuojautą P. K. Šukiui ir jo šeimai bei artimiesiems.

MIRĖ INŽ. EDVARDAS MALCANAS

Spalio 28 d. Clevelande mirė inž. Edvardas Malcanas. Palaidotas lapkričio 1 dieną.

Nuliūdime liko žmona Birutė, dukros Regina Petrauskienė, Aldona Grinienė ir sūnus Vytautas Macanas su šeimomis.

• Clevelando Skautijos 25 metų veiklos paminėjimas, įvykęs rugsėjo mėn. 17-18 d. praėjo sėkmingai. Nuširdi ilgametė clevelandiečių parama, meilė ir didelis dėmesys skautų organizacijai, įgalina jaunąją kartą išlikti gyva ir darbinga. Skautijos vadovai, skautės ir skautai nuoširdžiai dėkingi visiems rėmėjams ir aukotojams už pinigines aukas, visuomenei už gausų dalyvavimą, ir skautų-skautėjų tėvų komitetams už nuolatinį rūpestį, talką ir globą.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaušite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

VISI MALONIAI KVIEČIAMI DALYVAUTI

solistės G. ČAPKAUSKIENĖS ir pianisto V. PUŠKORIAUS

KONCERTE

SKIRTA EGLUTĖS 25 METŲ SUKAKČIAI PAMINĖTI

Š. M. LAPKRIČIO 6 D., 7 VAL. 30 MIN. VAK.

DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS
PARAPIJOS SALĖJE, 18022 NEFF ROAD.

Solistei akompanuoja RYTAS BABICKAS.

Po koncerto vaišės. Bilietai \$5.00, \$4.00, \$3.00 ir \$1.00 — jaunimui gaudami prie įėjimo ir pas platintojus: R. Čiuberkienę — 481-8067, D. Dundurienę — 531-0284, B. Skriskienę — 951 7937, H. Stasą — 486-2111.

Putnamo Seselių Veiklai Remti Komitetas

SLA 14 kuopos, mininčios šį sekmadienį, lapkričio 7 d. 5 v. v. Lietuvių Namuose deimantinę sukaktį, valdyba. Sėdi iš kairės: V. Braziulis, pirm. A. Mikulskis, O. Jokūbaitienė. Stovi: B. Bernotas, A. Johansonas, P. Šukys, S. Lazdinis.

V. Bacevičiaus nuotr.

NAUJAS GROŽIO SALIONAS

SILVER SHEARS BEAUTY
SALON

687 E. 185 St. Cleveland, O.

Vienintelis lietuvių moderniškai įrengtas grožio salionas. Automobiliams pastatyti aikštė yra už Bi-Rite maisto krautuvės.

Vedėja Giedrė Mazoliauskaitė.

Dėl susitarimo skambinti —
486-4240

Vincas Gelgotas

DRAUDIMAS JUMS IR JŪSŲ ŠEIMAI

Prieš perkant naują, ar atnaujinant turimą draudimą kreipkitės pas mane ir tikrai įsitikinsite, kad State Farm draudimas yra geriausia vertė prieinama kainai.

KESTUTIS GAIDŽIŪNAS

28801 Lake Shore Blvd.

Willowick, Ohio 44094

Įstaiga 943-1202.

Namai 731-1078

OPPORTUNITY FOR EXPERIENCED ALL AROUND MILL HANDS. Experienced on HORIZONTAL & VERTICAL MILLS. Be able to set up & operate, work from blue prints & close tolerance. Air conditioned shop & all benefits. CENTURY TOOL CO. 32201 N. Avis Dr. Madison Heights, Mich. 48071 E.O.E. (34-40)

SNOW REMOVAL

We are signing up people for snow shoveling. Make your own hours. Good pay.

Call

203-525-2112

(44-49)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

LIETUVIŲ DIENOS CLEVELANDE

ŠEŠTADIENĮ, LAPKRIČIO 13 D.
7 VAL. VAK.

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos
PARAPIJOS SALĖJE RUOŠIAMAS
DIDŽIŲJŲ

Chicagos Lietuvių operos solistų
D. STANKAITYTĖS, ST. BARO
ir J. VAZNELIO

KONCERTAS

MAŽASIS OPERŲ FESTIVALIS

GRAŽIAUSIOS ARIJOS, DUETAI IR TRIO IŠ OPERŲ
"FIDELIO", "FAUSTO", "TRAVIATOS", "AIDOS",
"MIGNON", "DON GIOVANIO", "PERLŲ ŽVEJAI"
IR IŠ LIETUVIŠKŲ OPERŲ "DANOS" ir
"PRIESAİKOS".

Akompanuos muz. ALV. VASAITIS.

Po koncerto vaišės ir pasilinksminimas grojant R. STRIMAIČIO orkestrui.

Bilietų kainos nuo 2 iki 6 dol. Salėje vietos numeruotos. Bilietus iš anksto įsigyti ar užsisakyti pas: R. Tatarūnienę — 531-5924, J. Malskį — 486-9165, Vl. Bacevičių — 481-1016.

Norintieji dalyvauti solistams pagerbti vakarinėje (5 dol. asm.) registruojasi iš anksto pas bilietų platintojus.

Sekmadienį, lapkričio 14 d. nuo 11 iki 6 val. p. p. toje pačioje salėje įvyks didžiulė MENO PAVEIKSLŲ ir TAUTODAILĖS

PARODA.

Įėjimas laisvas arba su auka.

Dienų rengėja Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės Valdyba

• Amerikos Lietuvių Taryba lapkričio 13 d. Sheraton Tower viešbuty, 9333 So. Cicero Ave., Oak Lawn, Ill. šaukia savo 36-tą suvažiavimą. Jame bus Amerikos Lietuvių Tarybos, valdybos ir išdo globėjų rinkimai, tolimesnių veiklos gairių nustatymas, metinis valdybos, Altos atstovo Washingtono, išdo globėjų pranešimas, Altą sudarančių organizacijų pirmininkų pasisakymai, skyrių atstovų pranešimai.

ALTĄ SUDARANČIŲ ORGANIZACIJŲ PIRMININKŲ PASITARIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybą sudaro dvylika centrinių organizacijų: Amerikos Lietuvių R. Katalikų Federacija, Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjunga,

KORP! NEO-LITHUANIA CHICAGOJE
Š. M. LAPKRIČIO 13 D. (ŠEŠTADIENI)

rengia

54 METŲ MINĖJIMĄ.

MINĖJIMO PROGRAMA:

10 val. Mišios Tėvų Jėzuitų koplyčioje, žuvusių pagerbimas ir mirusių korporantų kapų lankymas.

7 val. vak. Lietuvių Tautiniuose Namuose iškilminga sueiga-minėjimas, karšta vakarienė ir šokiai, griežiant neolituano orkestrui.

Iš anksto vietas rezervuoti pas A. Juodvalkį (6620 So. Rockwell St., telef. (312) 925-0035).

Visi kviečiami dalyvauti.

KORP! NEO-LITHUANIA
CHICAGOS PADALINIO VALDYBA

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, Lietuvių Katalikų Susivienijimas Amerikoje, Amerikos R. Katalikų Moterų Sąjunga, Lietuvos Vy-

čiai, Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga, Lietuvos Atgimimo sąjūdis, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacija. Visos šios organizacijos drauge turi daug tūkstančių narių ir leidžia keliolika laikraščių, remiančių Altos vadovaujamą Lietuvos laisvinimo darbą.

Šių, Altą sudarančių, organizacijų pirmininkų pasitarimas įvyks lapkričio 14 d. 11 val. Amerikos Lietuvių Tarybos centrinėje būstinėje, 2606 W. 63 St., Chicagoje, sekančią dieną po Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimo, kuris įvyks lapkričio 13 d. 9 v. r. Sheraton Tower viešbuty (Grand Ballroom) 9333 So. Cicero Ave., Chicagoje.

• Korp! Neo-Lithuania Chicagoje, dėkodama Dirvai už nuolatinį korporacijos veiklos populiarinimą savo skiltyse ir suprasdama nelengva laikraščio leidimo darbą, Vilties draugijai pasiskyrė įnašą 100 dol.

Pirm. Živilė Modestienė ir išd. Antanas Juodvalkis, atsiuntę čekį, reiškia viltį, kad ir ateity su Dirva tęsis glaudus bendradarbiavimas ir laikraštis vis stiprės.

Dėkojame už įnašą ir linkėjimus.

• Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Philadelphia klubo visuotinis susirinkimas yra šaukiamas š. m. lapkričio mėn. 7 dieną, sekmadienį, šv. Andriejaus parapijos salėje (19th & Wallace Strs.), 12 valandą. Visos narės maloniai prašomos įsidėmėti šią datą ir susirinkime būtinai dalyvauti.

MIRĖ SOFIJA KIAUNIENĖ

Praeitą ketvirtadienį, spalio 27 d. po sunkios ir ilgos ligos mirė Sofija Kiaunienė, palikusi giliame nuliūdime tautininkų veikėją New Yorke Jurgį Kiaunę ir kitus artimuosius. Palaidota spalio 30 d.

Jurgiui Kiaunei ir artimiesiems Dirva reiškia užuojautą.

Dvasios vadui kun. GEDIMINUI KLAUSKUI, S. J., Ateities klubo nariui JUOZUI su šeima, žmonai MARIJAI, dukterims NIJOLEI BOTIRIENEI ir ALDONAI NORKIENEI, sūnui ALGIUI ir sūnams Lietuvoje — JONUI, ALBINUI ir PETRUI ir Jų visų šeimoms tėvui, vyrui, seneliui ir proseneliui

A. A.

PIJUI KIJASKUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

Clevelando Ateitininkija

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos nariui

A. A.

INŽ. EDVARDUI MALCANUI

mirus, žmonai BIRUTEI, dukterims ALDONAI ir REGINAI, sūnui VYTAUTUI, giminėms ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime.

A.L.I.A.S. Clevelando Skyriaus
Valdyba ir visi Collegos

A. + A.

VINCUI DABRILAI

mirus, žmonai MARIJAI, dukrai RASAI su šeima ir visiems giminėms, nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

Marija ir Kazys Čėsna
dukros: Eugenija ir Gražina
Irena Bulgarskaitė

MARIJAI DABRILIENEI, dukrai RASAI CHIRAS su šeima ir giminėms, netekus

mylimo vyro ir tėvo

VINCO DABRILOS,

liūdėsio valandoje gilią užuojautą reiškia

A. L. T. Sąjungos
Worcester, Mass.
Skyrius

Mūsų filisteriui

A. + A.

Dr. JULIUI ALGIRDUI RAMONUI

tragiškai žuvus, žmoną INGRIDĄ ir sūnų

DALIŲ JULIŲ, nuoširdžiai užjaučiame ir

skausmu dalinamės

LST Korp! Neo-Lithuania
Chicagoje

A + A

Dr. JULIUI ALGIRDUI RAMONUI

tragiškai žuvus, žmoną INGRIDĄ ir sūnų DALĮ

nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Liet. Tautinis Akademinis
Sambūris Chicagoje